

ሀገራችን እና ሀገራችን

(ከአስተናጋጁ ማስታወሻ የተቀነጨበ)

በዕውቀቱ ሥዩም

ግ.ያዝያ 2005 ግ.ም

ምዕራፍ ስንድ

አዲሳባ ውስጥ የሚኖሩ ወይም የሚቆዩ ጀርመኖች ያቋቋሙት ትምህርት ቤት አለ። በትምህርት ቤቱ ሥር ቤተ መጻሕፍት፣ ቤተ ሰገራ እና ሽንት ቤት እንዲሁም ቤትሆሽን በተባለ ያገራቸው ሰው የተሰየመ ካፍቴሪያ ይገኛል። ወደ ካፍቴሪያው የተለያዩ ሰዎች ይመጣሉ፤ በተለይም ጀርመኖች፣ ጀርመንኛ ቋንቋ የሚናገሩ ኢትዮጵያውያን ወጣቶች እንዲሁም ጀርመኖች በሚገኙበት ካፌ ስለ ገቡ ብቻ ጀርመን አገር የገቡ የሚመስላቸው በዘኔዎች ይመጣሉ(አባባሉ የጓደኛዬ የምዑዝ ነው)። ወደ ቤትሆሽን ካፌ የሚመጡ ኢትዮጵያውያን ወንዶች እና ሴቶች የአንድ አገር ልጆች አይመስሉም። ምነው ቢሉ፣ ሴቶቹ እንኳን ዐይናቸው መነጽራቸው የሚያማልልላቸው፣ ያነገቡት ግዙፍ ቦርሳ እና የለበሱት ልብስ የሚያምርባቸው፣ ትኩረትን ሁሉ በቁጥጥር ሥር የሚያውል ዐምባገነን ቂጥ የሚከተላቸው፣ ሲያውሩ እና ሲሥቁ በራስ መተማመን የሚታይባቸው ናቸው። ወንዶቹ በበኩላቸው፣ እንኳን ሱሪያቸው ቆዳቸው የሰፋባቸው፣ ምቹታቸው ገቡ እየገባቸው፣ እምብዛም የማይሥቁ፣ ሳት ብሏቸው ከሣቁ እንኳ ሳል የሚያደናቅፋቸው፣ አገጫቸውን እጃቸው ላይ

አስደግፈው ለረጅም ጊዜ ስለሚቆዩት፣ ራሳቸው ባንገታቸው ሳይሆን በእጃቸው ድጋፍ የቆመ የሚመስልባቸው ናቸው።

በቤትሆሽን ካፍቴሪያ ውስጥ ጠዋት የማስተናገድ ሥራ እየሠራሁ፣ ከሰዓት የጀርመን መንግሥት በፈቀደልኝ መሠረት በነጻ የቋንቋ ትምህርት እየተማርሁ ትንሽ እንደ ቆየሁ ጀርዬን ያመኝ ጀመር። ሕመሙ እንደ ጀመረኝ ጀርዬ የወትሮ ልምዱን ትቶ አዲስ አሠራር አመጣ። በል ሲለው አዛብቶ ይሰማል፤ ካፍቴሪያው ግድግዳ ላይ በተንጠለጠለው ቴሌቪዥን የቢቢሲ ዜና ስክታተል ጀርዬ “Horn of Africa” የሚለውን “Horny Africa” ብሎ ይሰማል፤ “FG-Eight” አገሮች የሚለውን “FG-spot” አገሮች ብሎ ይተረጎማል። አንዳንድ ደም ባክራዬ ቤት ጣራ ላይ ከጭስ ማውጫው አጠገብ እንደ ተሰቀለው የወራ መግላሊት(ዲሽ) መረጃ ከሩቅ ይጠልፋል።

ሕመሙ በጀመረኝ ሰሞን ካንገት በላይ ሕክምና ወደሚሰጥበት ማእከል ሄድሁ። ዶክተሩ ጓንቱን አጥልቆ፣ በጀርዬ ቀዳዳ አጮልቆ፣ አእምሮዬን የሚሰልል ይመስል ግማሽ ሰዓት ተለግቦ ቆየ። ሲጨርስ ራሱን ነቅንቆ፣ ጓንቱን አውልቆ እስኪርቢቶ ካነሣ በኋላ «የሰገራ ምርመራ ያስፈልግሃል! . . . ቀጣዩ ክፍል ሄደህ ሁለት መቶ ብር ከፍለህ ናሙና ስጥ!» አለኝ።

«ጀርዬን ከሰገራ ጋራ ምን አገናኘው?» ብዬ ጠየቅሁት። ከሚጽፍበት ቀና ብሎ ዛቻ በሚያህል አስተያየት ላፍታ ካተከረብኝ በኋላ፣ መልስ ሳይሰጠኝ መልሶ አቀረቀረ። በዚህ ጊዜ ዕቃ ለማስናዳት ወደ ምርመራ ክፍሉ የገባች ነርስ ፈገግ ሰላለችልኝ፣ የልብ ልብ ተሰምቶኝ፣ «ገረኛ! . . . ሰገራዬን ከጀርዬ ጋራ ምን አገናኘው?» ብዬ ደነፋሁ። ይሄኔ ዶክተሩ ዜና ባለፎም፣ «Well . . . ሰገራ በነካ ጣትህ ጀርህን የጎረጎርህበት ጸጋጣሚ ካለ ብዬ ነው!» ብሎ

መለሰልኝ። ነርሲቱ በጣም ሣቀች። እኔ ግን እጅግ አዘንሁ። ግዴላም የሰገራ ናሙና መስጠት አሰጣለሁ፤ ግን ለናሙና ሁለት መቶ ብር መክፈሌ ምን የሚሉት ነው? በቀበሌያችን የተመደበ የፍላጎ መኪና እንኳ ለሙሉ ሽንት ቤት ማስመጠጫ ያን ያህል አያስክፍልም።

ቢቸግረኝ ያለሁበትን ሁኔታ ለታታሪው ተስተናጋጅ ለምዑዝ አዋየሁት። «በልጅነትህ አባትህ ጆሮ ግንድህ ላይ በጥፊ መትቶህ ያውቃል?» ሲል ጠየቀኝ - አንድ ቀን። ለማስታወስ ሞክርሁ።

የእንጆራ አባቱ በጣም ጥሩ ሰው ነበር። በሕይወቱ አንድ ጊዜ ብቻ ነው የመታኝ። እሱም እንዴት ነበር? . . . አዎ፤ በልጅነቴ ልጅነት አታሉኝ በጎችን በግጦሽ መስክ ላይ በማለማራት ፈንታ፤ ከንደኞቼ ጋራ ካስ በምንጫወትበት ሚዳ ጠርዝ ላይ አሰማርቻቸው - ርቀው ለመሄድ ሲሞክሩ ግብ ጠባቂነቴን ትቼ የግቡን ችካል ነቅዬ እየመለስኳቸው - በጎቼም ቢጨንቃቸው - የሚግጡት ነገር ቢቸግራቸው - ካስ እንመልከት ብለው - ካስ ጨዋታ ሲመለከቱ ውለው - ሲመሽ መራባቸውን አባቴ እንዳያስተውለው - በድብቅ ነድቻቸው ጉሮኗቸው ውስጥ አስገብቼ ዘጋሁባቸው።

የበጎች ቅንነት በወንጌል ውስጥ ብቻ ነው። ጉሮኗቸው ውስጥ ቢገቡም፤ «ተርበናል» ለማለት አፋቸውን ወደ እንጆራ አባቴ መኝታ ቤት አነጣጥረው የሮሮ በጃጃታቸውን አቀለጡት። የእንጆራ አባቴ፤ ለበጎቼም የሣር አባታቸው ነውና፤ ከላቸውን ሰምቶ፤ ከወገቡ በታች ጋቢ አገልጅሞ ከመኝታ ቤቱ ወጥቶ «በጎች እየሮሁ ነው!» አለኝ በቀዘቀዘ ድምፅ፤ «እየሰማኳቸው ነው!» አልሁት።

«መራሃቸው ምንን ይገልጻል?» ቀጠለ፤

«ያው፤ መራህ እንደሚችሉ ይገልጻል!» ብዬ መለስሁለት።

ወዲያው በእንጆራ አባቴ ፊት ላይ ንዴት ተሥሎ ሳይ፤ ለመሮጥ እግራን አቀባብዬ ስጠባበቅ፤ እሱ ወደ መጣበት ዞር ብሎ ተራመደ፤ ይህኔ ንዴቱን በእንቅልፍ ለማላለፍ ቆርጧል ብዬ ስዘናጋ ድንገት ዞር ብሎ፤ ከንዴን ለቀም አድርጎ ከያዘ በኋላ እንዴ በገይል መታኝ። ነገሩ ብዙ ዘመን ስላለፈው ምኔን እንደ መታኝ ረስቼዋለሁ። ታዲያ እኔ ከረሳሁት ለምን ራሱን አልጠይቀውም ብዬ የእንጆራ አባቴ ወደሚኖርበት ደብረ ማርቆስ ለመሄድ አውቶብስ ተሳፈርሁ። ደጀን ላይ ስደርስ ግን ቂጤን በካልቾ እንደ መታኝ ትዝ አለኝ፤ ተመለስሁ።

ቀጥሎ ችግራን ያዋየኳት፤ በአስተናጋጅነት አብራኝ የምትሠራውን ንደኛዬን መክሊትን ነው። «ተማሪ በነበርህበት ጊዜ አስተማሪህ ጆሮ ግንድህ አካባቢ በጥፊ መትቶህ ያውቃል?» አለኝ።

በፍጹም፤ መምህርቼ ለምን ይመቱኛል? በትምህርት ሰነፍ አልነጠርሁም። እንዲያውም እነሱ ከጠየቁኝ በላይ ጨምሬ እመልስ እንደ ነበር አገር ያውቃል፤ ለምሳሌ፡- የምድር ልኬት መምህራ፤ «የራስ ዳሽን ተራራ ቁመት ስንት ነው?» ብለው የጠየቁኝ እንደሁ፤ «ሰሞኑን ረዝሞ ካልሆነ በቀር፤ ያለፈው መጋቢት ከባሕር ጠለል በላይ አራት መቶ ሜትር ከፍታ ነበረው፤» ብዬ እመልስላቸዋለሁ። አቅፈው ይስሙኛል። ትንሽ የሚያዳግቱኝ የትምህርት ዐይነቶች ቢኖሩ መዝሙር እና ስፖርት ናቸው። በእነዚህ ትምህርቶችም ቢሆን ጆሮ ግንድን በጥፊ እስከ ማስመታት የሚያደርስ ውጤት አልነበረኝም። የመዝሙር መምህራ አንድ

ቀን ሳንጎራጉር በጥምና ከሰሙኝ በኋላ፣ ተሰጥኦ የጉሮሮ ሳይሆን የመጻፍ መሆኑን ገልጠው፣ ንደኞቹ በሳብረት ሲዘምሩ እኔ በጭብጨባ ብቻ እንድሳተፍ መከሩኝ።

ሰፍሮት አስተማሪያችን በበኩላቸው ወደ መስክ ይዘውን ይወርዱና በተሸበለሰ አዲስ ዘመን ጋዜጣ ወዲያ ማደለየጠቆሙ፣ «ያን ግራር ዞራችሁ ተመለሱ!» ይሉናል። ግራሩ ላይ ደርሰን እስክንመለስ እሳቸው የእለቱን ርእስ አንቀጽ የማንበቢያ ፋታ ያገኛሉ። እኔ ብዙ አቅም አልነበረኝምና ትንሽ ሮጥ ሮጥ እንዳልሁ ከቀበቱ ማለርያዬ ግድም ያደፈጠ ውጋት ጠቅ ያደርገኝና እጆቼን ወገቤ ላይ አነራ አቆማለሁ። መምህሩ ይህን ቢያዩ፣ ተማሪዎች በሁለተኛው ዙር ፍጫ ግራሩን ትተው እኔን ዞረው እንዲመጡ ሐሳብ አቀረቡ።

በዚህ አይነት የቤተሰብ እና የትምህርት ቤት ትዝታዬን መርምራ ጆሮዬ ላይ የሚያደርስ ነገር ባጣበት ሌላ መላ ፍለጋ ሄለን ዘንድ ሄድሁ። ሄለን፣ ጀርመንኛ የምትማር የካፌያችን ደንበኛ ናት። «ከባድ የጦር መሣርያ በቅርብ ርቀት ሆኖብህ ያውቃል?» ብላ ጠየቀችኝ። ይህ ጥያቄ ከጦርነት ጋራ የተቆራኘውን ትዝታዬን ያሳስበኛል።

አሥራ ሁለተኛ ክፍል ስደርስ፣ ካንዲት ተማሪ ጋራ ያይን ፍቅር ያዘኝ። ልጅቱን መጠየቅ መምህራንን እንደ መጠየቅ ስላልቀለለኝ ዝም ብዬ ስደናበር ማትሪክ ወደቅሁ። ይህ በእንዲህ እንዳለ፣ አገራችን በድንበር ውዝግብ ምክንያት ከጎረቤት አገር ጋራ ጦርነት ውስጥ ስለ ገባች በእግረኛ የጦር ክፍል ለመዝመት ተመዘገብሁ። ለምን ለመዝመት እንደ ወሰንሁ እስከ አሁን በውል አልተገለጠልኝም። ምናልባት ማትሪክ በመውደቁ ያጣሁትን ክብር በአርበኝነት ክብር ለማስመለስ ይሆናል። እናቴ ለመዝመት ማቀዴን ስትለማ በድንጋጤ ትወድቃለች ብዬ ስላሰብሁ፣ ከኋላ ደግሮ የሚያስቀራት ሰው ሁሉ አሰናድቼ ነበር። እናቴ እግራ ላይ

ወድቃ፣ ጎረቤቱን አገሩን አስተባብራ ታስቀረኛለች ብዬ ተስፋ አድርጌያለሁ። እንዲያ ከሆነ፣ «ሊዘምት ፈልጎ ነበር፤ ነገር ግን የእናቴ ፍቅር ከዘመቻ አስቀረው፤» ተብዬ የእናትንም የእናት አገርንም ፍቅር ጠቅልሎ የያዘ ስመ ጥርነት እቀዳጃለሁ ብዬ አሰብሁ። ይሁንና ያሰብሁት አልሆነም።

ሕዝቡ በጠቅላላ አገር እንድለቅ ሰበብ ሲፈልግልኝ እንደ ቆየ የገባኝ የመዝመቱ ነገር እንደ ተሰማ ሁሉም የሸኝት ድግስ ለማሰናዳት ሲሯሯጥ ሳይ ነው። እናቴ በድንጋጤ በመውደቅ ፈንታ ለስንቅ የሚሆን ዳቦ ቆሎ ለመቁረጥ ስታቅድ፣ የቀኝ ጎረቤታችን ሊጥ፣ የግራ ጎረቤታችን መቀስ ለማዋጣት ተስማሙ። ገብስ ከጥይት የሚከላከል ይመስል፣ አጎቴ አንድ ከረጢት በሶ ለማበርከት ቃል ገባ።

በመሸኛው ቀን እየተበላ፣ እየተጠጣ ወታደራዊ ምክር ይዋጣ ጀመር። ከክርያ ጦርነት ያለግራ እግር የተመለሱ ጡረተኛ ሽማግሌ፣ «ዋናው ነገር በግራ በኩል ወደ ጠላት ምሽግ ዘልለህ መግባት ነው፤ ጠላት እንዲህ ያለ ዱብ ዕዳ ሲገጥመው የያዘውን ጥሎ መፈርጠጡ አይቀርም» አሉኝ። ኮንጎ ዘምተው የተመለሱ ሽማግሌ ግን ወደ ጠላት ምሽግ በመዝለሌ ነጥብ ላይ መስማማታቸውን ገልጸው፣ ይሁን እንጂ፣ «በግራ በኩል ሳይሆን በቀኝ በኩል ቢዘል ይሻላል!» የሚል ሐሳብ አቀረቡ። ወዲያው በግራ በኩል ይዘለል ወይስ በቀኝ በኩል የሚለው ሐሳብ ለአንድ ሰዓት ያህል አከራከረ። ክርክሩ መቋጫ ሳይገኝለት ስለ መሸ፣ ሽማግሌዎችም ስለ ደከማቸው በተመቸኝ አቅጣጫ በኩል እንድዘል ወስነው ወደ የቤታቸው ሄዱ። በመጨረሻ ላይ ሲሰናቡኝ ባንገቴ ዙሪያ እንደ ቡዳ መድጋኒት ተጠምጥመው ያለቀሱት መሪ ለቅሶ፣ የምሄደዋት ዘመቻ ወደ ምሽግ ከመዝለል የከፋ

ነገር እንዳለበት እመለከተኝና እኔም ጦሽ ብዬ አለቀስሁ።

አንባቢ ሆይ፣ እኔ አገሬን እወዳለሁ። አገር ሲኖር ነው የሻይ ማለቢያ ማሽን የሚኖረው፤ የሻይ ማለቢያ ማሽን ሲኖር ነው አስተናጋጅም፣ ተስተናጋጅም የሚኖረው። ያም ሆኖ የአገርን ሉዐላዊነት በደም ማስጠበቅ በሚለው አላምንም፤ ከሚገረዝበት ቀን በቀር የወንድ ልጅ ደም እንዲፈስ አልፈልግም። እንዲህ ስል ግን የአገር ዕጣ ፈንታ የሚወሰነው በማሸነፍ እና በመሸነፍ መሆኑን ዘንግቼ አይደለም፤ ግጭት አይነር የሚል ደደብም አይደለሁም። ቦታ ከጠበበው እንኳን አገር እና አገር ብርጭቆ እና ብርጭቆም ይጋጫል። እኔ የምለው የተሻለ የመሸናገፊያ መንገድ ይነር ነው። ለምሳሌ፡- ሁለት አገሮች በድንበር ቢጣሉ ከአወዛጋቢው ድንበር አርባ ሁለት ኪሎ ሜትር ርቀት ላይ ወታደሮቻቸውን ያሰልፉና ወደ ድንበሩ አቅጣጫ እንዲርጡ ይዘዟቸው፤ ቀድሞ ሮጦ ወደ ድንበሩ የደረሰውን ወታደር ያሰለፈች አገር አወዛጋቢውን መሬት ትወሰድ፤ የለም፤ ያለጠብ አይሆንም ከተባለ ደም ወታደሮች ከባድ መሣርያቸውን ትተው ትግል እንዲገጥሙ ይደረግ። በዙ ወታደር የተዘረረባት አገር አወዛጋቢውን መሬት አሳልፋ እንድትሰጥ ይሁን። መቼም ይህን አሰብሁት እንጂ ለባለሥልጣናት አልተናገርሁትም። ይህን ከመናገር ይልቅ ወደ ማሠልጠኛ ጣቢያ ይዞን ከሚሄደው የጭነት መኪና ላይ ወደ መሬት መዝለል ቀለለኝ። ያኔ መሬት ያረፍሁት በጆሮ ግንዴ በኩል ይሆን እንዴ?

ምሳሌ-፩ ሁለት

በቤትሆሽን ካፌ ውስጥ ጠዋት ባስተናጋጅነት እየሠራሁ፣ ተሲዓት በኋላ የጀርመን መንግሥት በፈቀደልኝ መሠረት ጀርመንኛ ቋንቋ እየተማርሁ ትንሽ እንደ ቆየሁ ጆሮዬን ያመኝ ጀመር። ሕመሙ በፈጠረብኝ ጭንቀት ምክንያት የሦስት ቀናት ፈቃድ ለመጠየቅ ሥራ አስኪያጃችንን ደጅ ጠናሁ።

ሥራ አስኪያጁ ዕድሜው በግምት ጎምሳ ዓመት የሚጠጋው ጎልማሳ ነው። ጀርመን አገር ተምሮ ከመጣ ወዲህ የጀርመንኛ ታታሪነት ተጋብቶበት፣ በቀሪው ሕይወቱ አንዲት ሰከንድ ላለማባከን ቃል ገብቷል ይባላል። ለምሳሌ፡- የሚለብሰው ሹራብ በፊትም በጀርባም ኪስ አለው፣ ምክንያቱም አዙሬ ለበስሁት አለበስሁት የሚለውን በማጣራት ጊዜ እንዳያባከን ነው። ሽንት ቤት ሲገባ እንኳ የጀመረውን ሥራ ይዞ ይገባል፤ ታዲያ የሽንት ቤቱ በር ሲንኳኳ መጸዳጃ ቤት ውስጥ መሆኑን ዘንግቶት፣ «ይገቡ ብሎ ይጋብዛል!» ይባላል። ከዕለታት አንድ ቀን ባለቤቱ፣ «የኔ ውድ! ምነው የሻይ ሰዓት እንኳ የሰህም?» ብትለው፣ «በሻይ ግንድ እንጂ በሻይ ሰዓት የከበረ ሕዝብ የለም!» ብሎ መልሶላታል ይባላል። ከላምንት አንድ አሁኑ ለሁለት ሰዓታት ያህል ዕረፍት ያደርጋል። በዚህ ጊዜ የሚወደው የጊዜ ማሳለፊያ አጁን ወደ ኋላ

ሸርቦ በእግር መንሸራሸር ነው፤ ታዲያ በእግሩ እየተንሸራሸረም ሥራ እንዳይፈታ፤ «ርምጃዎቹን ይቆጥራል» ይባላል።

ሥራ አስኪያጁ ቢሮ ገብቼ፤ ጉዳዩን በጥቂት ቃላት አስረድቼ ከቋጨሁ በኋላ ውሳኔውን ጥበቃ ዐይን ዐይኑን ማየት ጀመርሁ። መልስ ሳይጠኝ ከፊቱ የነበረውን የሰልክ እጅታ እንሥቶ ቁጥር ከመታ በኋላ፤ ለእሱ ከካፌ ማኪያቶ እንዲላክለት አዝዞ፤ ወደ እኔ ፊቱን መልሶ፤ “Was Möchten Sie?” (ምን ትወስዳለህ?) ብሎ ጠየቀኝ። መቼም በአማርኛ ሊጠይቀኝ ይችል ነበር። ግን ይህ ሰው ምንም ነገር ማባከን አይፈልግም፤ ባንድ ዐረፍተ ነገር ግብዣ ማቅረብ ብቻ ሳይሆን ጀርመንኛ መፈተን እንደሚቻልም ያምናል።

ዳቦ እና ሻይ እንዲጋብዘኝ ፈልጌ ነበር፤ ግን ዳቦ እና ሻይ በጀርመንኛ ምን ማለት እንደ ሆነ አላወቅሁም፤ አላዋቂነቴን ከማጋለጥ ዳቦ እና ሻይን ማጣት መርጨ፤ “Wasser (ውኃ)” ብዬ መለሰሁ። እነሆ እሱ ማኪያቶውን አያጣጣመ፤ እኔ ጉንጭ የሚቆረጥም ቀዝቃዛ ውኃ እየተጋትሁ ቁጭ ብለናል።

በነገራችን ላይ ባንድ ዐረፍተ ነገር ሁለት ሐሳብን ስለ መግለጽ ስናገር ሌላ ነገር ትዝ አለን። «ባንድ ድንጋይ ሁለት ወፍ» ይላል ያገራችን አዳኝ፤ «ባንድ ክፍለ ጊዜ ሁለት የትምህርት ዐይነቶች» ይላሉ የሦስተኛ ክፍል የስፖርት መምህራ፤... ትዝ ይለኛል፤ ሦስተኛ ክፍል ስደርስ ብዙ መምህራን ወደ ሱዳን ስለ ተለደዱ በትምህርት ቤታችን ውስጥ ከነበሩት መምህራን ይልቅ ዘበኞቹ በቁጥር ይበልጡ ነበር። የመምህራን እጥረት ለመቋቋም አንድ መምህር ሁለት የትምህርት ዐይነቶችን እንዲያስተምር የሚያዝዝ ደንብ ወጣ። በዚህ ደንብ መሠረት የስፖርት መምህራችን

የመዝሙር መምህርም እንዲሆኑ ተወሰነ። በመጀመርያው ክፍለ ጊዜ ያስረጡናል፤ በሁለተኛው ክፍለ ጊዜ ደግሞ «አጥንቴም ይከስከስ» የሚለውን መዝሙር ያዘምሩናል። ከጊዜያት በኋላ ግን ሁለት ክፍለ ጊዜ ማስተማር ስለ ታከታቸው ስፖርትን እና መዝሙርን ባንድ ክፍለ ጊዜ ለማጠቃለል ወሰኑ። እናም፤ «አጥንቴም ይከስከስ» የሚለውን መዝሙር እየዘመርን እንድንሮጥ ሐሳብ አቀረቡ።

ወደ ቀደመ ነገራችን ስንመለስ፤ ሥራ አስኪያጁ ማኪያቶውን እየጠጣ የሆነ ነገር በወረቀት ላይ ጽፎ አቀበለኝ። ለሦስት ቀናት የሚቆይ ፈቃድ ማግኘቴን የሚገልጽ ወረቀት ነው፤ ላመሰግነው ብድግ አልሁ፤ ግን ምስጋናዬ ጊዜውን እንዳያባክንበት ሰግቼ በቀጥታ ወደ በሩ አመራሁ። ወዲያው ግን ምናለ የመታከሚያ ገንዘብ ቢሰጠኝ የሚል ምኞት መጣብኝ። ምኞቴ ተስፋ ሆነና ከአሁን አሁን ይጠራኛል በማለት አረማመዴን እያዘገየሁ ተራመድሁ። እውነትም የበሩን እጅታ እንደ ጨበጥሁ ከኋላዬ ጠራኝ።

«አቤት!»

«ሃያ ሁለት ማዞሪያ የሚገኘውን ሶፍ ዑመር ባንክ ታውቀዋለህ?» ሲል ጠየቀኝ።

«አዎ!» አልሁ፤ ባንድ በኩል ፈገግታዬን በቁጥጥር ሥር ለማዋል እየጥነርኩ፤ በሌላ በኩል ከጠረጴዛው ላይ የቼክ ደብተር በዐይኔ እየፈለገሁ።

«ከባንኩ አጠገብ ዘመናዊ ክሊኒክ ተኮፍቷል፤ እዚያ ብትሂድ ጥሩ ነው። አለኝና ወጭ ስሌት መሄድው አቀረቀረ። በጣም

አዝኛ ወጣሁ። ለነገሩ ጥፋቱ የእኔ ነው። ጥፋቱ፣ ተስፋን የሙጥኝ ማለቱ። በውነቱ፣ ተስፋ የገቢ ምንጭ የሚሆነው ለሎተሪ አዟሪዎች ብቻ ነው። ግን ምነው መተዛዘን ጠፋ? «ሁለት ኮት ያለው አንደኛውን ኮት ለባልንጀራው ይስጥ!» ተብሎ በወንጌል ተጽፏል፤ ታዲያ ዛሬ ይህን የሚተገብር ይኖራል? እንባቢ ሆይ፣ በዚህ ዘመን፣ አበበ ሁለት ኮት ካለው አንደኛውን ኮት ለከበደ ከሰጠው፣ ከበደ ሳውንደሪ ቤት አለው ማለት ነው።

የቤትሆሽን ካሬን ግቢ እንደ ለቀቅሁ፣ ጎዳናው ዳር ቆሜ ሚኒባስ መጠበቅ ጀመርሁ። ድንገት ዞር ስል አንድ ትዕይንት ዐይኔን ያዘው። ግራ እጁ የተቆረጠ ጠብደል ለማኝ በቀኝ እጁ ገጀራ ይዞ እየነቀነቀ፣ «ኧረ ስለ ገብሬል፤ ኧረ ስለ ገብሬል፤. . . እኔ ተናግራለሁ ስለ ገብሬል!» በማለት ይጮሃል። አላፊ አግዳሚውም ገብርኤልን ሳይሆን ገጀራውን ፈርቶ ምጽዋቱን ያዥጎደጉደዋል። ድንገት ከዬት መጣ ያልተባለ የፌዴራል ፖሊስ አባል ተጠግቶት፣ «ገጀራውን ለምን ያዝኸው!» ብሎ አፈጠጠበት። ለማኝ አንገቱን ደፍቶ፣ «. . . በግጦሽ መሬት ምክንያት በተከሠተ ግጭት ግራ እጅን ያጣሁት በዚህ ገጀራ ስለሆነ ለመታሰቢያነት ይዠው እዞራለሁ!» አለና፣ «ኧረ ስለ ገብሬል! . . .» ብሎ ወደ አልፎ ሂያደች ዞረ።

ቀጥሎ ምን እንደ ተከሠተ አላየሁም። ከላይ ሲጋልብ የመጣ ሚኒባስ ባጠገቤ ሽው ብሎ አዳፋ የጎርፍ ውሃ ከላይ እስከ ታች አከናገሮኝ ሄደ። ዝቅ ብዬ ባይ አስፋልቱ ላይ የተቋጠረ ጎርፍ የለም፤ ታዲያ ውኃው ከዬት መጣ? ምናልባት የሚኒባሱ ሾፌር በባሊ ደፍቶብኝ ይሆን?

ቀኑ ደመናማ በመሆኑ፣ ፀሐይዋ ያለውትሮዋ በመራቋ፣ አውሮፕላን ጀርባ ላይ ካልተሰጣ በቀር የረጠበው ልብሴ

እንደማይደርቅ ገባኝ። ይሁን እንጂ ወዲያው ብልሃት መጣልኝ። መንገዱ ዳር ወደሚገኝ ካሬ ገብቼ ትኩስ ነገር ለመውሰድ አሰብሁ። ሆኖ በጣም ከሞቀ ቢያንስ ካናቲራዬ ይደርቃል። ገባሁና አስተናጋጁን ጠርቼ ጦመኛ ስለ ሆንኩ ሻይ እና ትብስ እንዲያመጣልኝ ነገርሁት። አሻግራ ወደ ውጭ መመልከት ጀመርሁ። ማዶ ካለው አርጌ አጥር ሥር አንድ መጽሐፍ አዟሪ ጎረምሳ ብልቱን በጳውሎስ ኞኞ መጽሐፍ ጋርዶ ሽንቱን ይሸናል። እየሸና ሰው ዐየኝ አላየኝ ብሎ ሲገላመጥ ከእኔ ጋራ ተገጣጠምንና በእጄ ምልክት ጠራሁት። ሽንቱን ሳይቋጭ ተንደርድሮ ገባ። አንዱን መጽሐፍ እየመዘዘሁ፣ «በቢንላደን ላይ መጽሐፍ ጽፈውበት ነው?» ብዬ ጠየቅሁት።

«ቢንላደን አይደለም፤ እሾ ነው!» አለኝ አዟሪው አየሣቀ። ከእሾ መጽሐፍ ለናሙና ሁለት አንቀጽ አንጠቤ የእግዚርን ህልውና ስለ ተጠራጠርሁ፣ አስተናጋጁ ትብሱን ትቶ ጥብስ እንዲያመጣልኝ ነገርሁት። ጥብሱ በጣም ጥሩ ነበር። ብዙ ራስተራንቶች ውስጥ እንደሚታየው በጥብሱ ውስጥ ፀጉር አላገኝ ሁም። ጥብሱን ያዘጋጀው ሼፍ መላጣ ሳይሆን አይቀርም።

ከካፍቲሪያው ከወጣሁ በኋላ ሳልፈልግ ራሴን ከአስተናጋጁ ጋራ ማነጻጸር ጀመርሁ። ልጁ በመልኩ እና በዩኒፎርሙ ጥራት ይበልጠኛል። በተጨማሪም ኮካ ቦትካኸው ላይ አስቀምጦ መክፈት ይችልበታል። በርግጥ ኮካን ትከሻም ላይ ክፈተው፣ ጠረጴዛ ላይ ጣዕሙን አይቀይረውም። ግን በቃ፣ ተስተናጋጁ ኮካ አዝዞ የሰርከስ ትርኢት ይመረቅለታል። ያ አስተናጋጅ በዚህ ረገድ ለደነቅ ይገባል። በሒሳብ ግን አይደርስብኝም፤ የእኔን ጨምሮ የሦስት ደንበኞችን ሒሳብ ሲሳሳት አይቻለሁ። ይህ ሰው በባቄላ ፍሬ ሲያሰላ ያደገ ሳይሆን አይቀርም ብዬ አሰብሁ። ጓደኛዬ ምዑዝ እንደ ነገረኝ

የጥንት ኢትዮጵያውያን በጦርነት የተሞላ ኑሯቸው የሒሳብ ሰውነታቸውን ለማግኘት ጊዜ ስላልሰጣቸው መደመር እና መቀነስን የሚሠሩት የባቂ ፍሬን በመጠቀም ነበር። ነገሩ እውነት ከሆነ በኢትዮጵያ ታሪክ ውስጥ የባቂ ዝምድና ከአተር ጋራ ብቻ ሳይሆን ከካልኩሉተር ጋራ ጭምር ነው።

* * *

ወደ ቤት መጣሁ። በግቢው ውስጥ አበባ ሲከባከቡ የቆዩት አከራዬ ወይዘሮ ይርገዱ፣ በቀን ያለውትርዬ ግቢ ውስጥ ቢያዩኝ ተገርመው፣ «ምነው?» ብለው ጠየቁኝ፣

«ትንሽ አሞኝ ነው!» አልገኛቸው።

«በል ግባና ጋደም በል፤ መጥተን እንጠይቅሃለን፤» አሉኝ፣ ከአጃቸው ላይ አረፈውን እያራገፉ።

«ግዴለም ሕመሜ የሚያስተኛ ዐይነት አይደለም!» አልገኛቸው።

«ቢሆንም ለመጠየቅ እንዲያመቸን ገብተህ ብትተኛ ይሻላል!»

ማምለጫ ስለሌለኝ ገባሁና አልጋዬን አነጠፍሁ። አከራዮቼ፣ በእኔ ጤንነት አሳብጠው የቤቱን ጤንነት ለመሰለል ስለሚመጡ እንደ አቅሜ ክፍሉን አሰማመርሁ - ፖፖዬን እና ጫማዬን አልጋው ሥር ደበቅጋቸው። ከዚያ ራዲዮኔን አውጥቼ፣ ከከክ ጋራ ተሰጥቶ የዋለውን ባትሪዬን አገርሼ ኤፍ.ኤም ከፈትሁ። በራዲዮኑ ውስጥ ጋዜጠኛው ባለሥልጣኑን፣ ሰሞኑን ስለሚታየው የመብራት መጥፋት ጉዳይ አየጠቃቸው ነበር። አዲስ አበባ ሰሞኑን

ማታ ማታ በጥቂት በርታ፣ በብዙ ጠፍታ ፊልም የተጀመረባት ግዙፍ ሲኒማ ቤት ትመስላለች። አሁን ቅድም የገባሁባት ካፌ ውስጥ ነዋይ ደበበ በኪቦርድ ሳይሆን በጆኔሬተር ድምፅ ታጅቦ ሲዘፍን ነበር። ጆኔሬተሩ ቴፑን አጅቦ ያለማቋረጥ ደቅ. . . ደቅ. . . ደቅ ስለሚል፣ ድምፃዊው በስቴዲዮው ውስጥ ሳይሆን በሂሌኮፕተር ውስጥ ሆኖ የሚዘፍን አስመስሎታል።

አሁን እንግዲህ ከራዲዮኔ ውስጥ ያለው ጋዜጠኛ፣ «በቅርቡ ገይል ቆጣቢ አምፖሎች ለገብረተሰቡ እንደሚታደሉ ተገልጿል። ይሁን እንጂ የገይል ቆጣቢ አምፖሎች ለወትሮ ከምንጠቀምነቸው አምፖሎች ጋራ ሲነጻጸሩ የብርሃን መጠናቸው አነስተኛ ነው የሚል አስተያየት አለ፤ እርስዎ ምን ይላሉ? . . . » ሲል ጠየቀ።

«Well. . . ገይል ቆጣቢ አምፖሎች የብርሃን መጠናቸው አነስተኛ መሆኑ የሚያጠያይቅ አይደለም፤» አሉ ባለሥልጣኑ፣ ቀጠሉና፣ «አምፖሎቹ ደብዛዛ ቢሆኑም ገረዳችንን ከሚሰታችን ለመለየት የሚያስችል በቂ ብርሃን ይኖራቸዋል።»

ጋዜጠኛውም፣ «በገይል ቆጣቢ አምፖሎች መጽሐፍ ማንበብ ይቻላል?»

«Well. . . » አሉ ባለሥልጣኑ፣ «የብሬል መጽሐፍ ማንበብ ይቻላል።»

ይህን ያደረሰኝ ራዲዮ ነው ወይስ የተቃወሰ ጆሮዬ? የሚለውን መመሰሌ አቅቶኝ ራዲዮኔን ስዘጋ የቤቴ በር ተከፍቶ አከራዮቼ ፊት እና ጋላ ተዘጋታለው ገቡ።

ምዕራፍ ሦስት

አሁን ደግ ጥቂት ስለ አከራዮቹ - ስለ አቶ ተሻገር እና ስለ ባለቤታቸው ስለ ወይዘሮ ይርገዱ - ልናገር።

አቶ ተሻገር ከዓመታት በፊት እንጦጦ ጫካ ውስጥ ይኖር የነበረን ብቸኛ ዋልያ ለቱሪስቶች በማስጎብኘት ይተዳደሩ ነበር። ዋልያው እንጦጦ ጫካ ውስጥ እንዴት እንደ ገባ ለእንስሳት ታሪክ ተመራማሪዎች እተወዋለሁ። «አዝማሪዎችን ተከትሎ ከጎንደር ወደ አዲሳባ መጥቶ ነው!» የሚሉ አሉ። ከዩትም ይምጣ ከዩት፣ ዋልያው ለቱሪዝም ከፍተኛ ገቢ ካስገባ በኋላ ገደል ገብቶ ስለ ሞተ አቶ ተሻገር ሥራ ፈትተው ለጥቂት ጊዜ ከተቀመጡ በኋላ የዋልያውን መካነ መቃብር ለቱሪስቶች እንዲያስገቡ ተወሰነላቸው። ከጊዜ በኋላም በሥራቸው የላቀ ትጋት ስላሳዩ ወደ መካከለኛው ሙዚየም ተሸጋግረው ጥንታዊ ቅርሶችን ለልጆች ማስጎብኘት ጀመሩ። ይህን ሥራ በቅንነት እና

በትጋት ቢሠሩም መካከለኛው ሙዚየም የበጀት እጥረት ስለ ገጠመው ሊቀንሳቸው ወለነ። ይሁን እንጂ አንድን ሠራተኛ ዝም ብሎ ከማባረር ሰብብ ፈልጎ ማባረር፣ ላባራራውም ለተባራራውም ስለሚቀል፣ «የሙዚየሙን ዕቃዎች ለግላቸው ጥቅም አውለዋል!» የሚሉ ክሶች እንዲቀርቡባቸው ተደረገ።

ከክሶቹ መካከል፣ «ከገምሳ ዓመት በላይ ያስቆጠረውን የራስ ተፈሪን ቦላሌ ለዘመን መሰውጫ በዓል ለብሰው ታይተዋል!» የሚል ይገኝበታል። አቶ ተሻገር ይህን ክስ ውድቅ ያደረጉት በእሳቸው እና በራስ ተፈሪ መካከል ያለውን የቁመት ልዩነት በማንሣት ነው። «እንደምታዩኝ እኔ በጣም ረጅም ነኝ፤» አሉ ለገምጋሚዎች፣ «ራስ ተፈሪ ደግሞ ከእኔ ጋራ ሲተያዩ ድንክ ናቸው። ስለዚህ የእሳቸው ቦላሌ ለእኔ ሙታንታ ቢሆኑኝ ነው። ታዲያ በዘመን መሰውጫ ለምን ታሪካዊ ሙታንታ አለብሳለሁ?»

ገምጋሚዎች የአቶ ተሻገር መከራከርያ አሳማኝ ሆኖ ቢያገኙትም፣ ለክርክር የተጠቀሙበት አማርኛ ራስ ተፈሪን የሚያጣጥል ሆኖ ስላገኙት፣ «ታላላቅ የታሪክ ሰዎችን ስም እና ዝና በማዋረድ» በሚል ክስ ከሥራ እንዲሰናበቱ ወሰነባቸው።

አቶ ተሻገር ከመሥሪያ ቤታቸው ቢቀነሱም በሞት ካልሆነ በቀር ወደማይቀነሱበት ቤታቸው ተመልሰው ክፍሎቻቸውን እያከራዩ፣ ከዚያም የቀረውን የግቢያቸውን መሬት በአትክልት ያለሙት ጀመር። ሰው በዕድሜው ሲገፋ ከሥራዎቹ ሁሉ አትክልተኝነት ይዋጣለታል፤ ምክንያቱም ሰውነቱ ስለሚጎብጥ ለማረም እና ለመኮትኮት ይመቸዋል። አቶ ተሻገር ዕፅዋትን አጥብቀው ከመውደዳቸው የተነሳ በባልዲ ይዘውት የሚዞሩት ለማዳ ድንክ ዛፍ ነበራቸው። ከሥራቸው ውጭ በዕፅዋት እና በእርሻ ላይ ያተኮሩ ጽሑፎችን እና ፖሎት ካርዶችን ይሰበስባሉ።

እንዲያውም ባንድ ወቅት በእርሻ ላይ የሚያተኩር መስላቸው «የአረም እርሻ» የተባለ የፖለቲካ መጽሐፍ ገዝተዋል።

ሚስታቸው ወይዘሮ ይርገዱ ለእኛ ዕድለኛ ተከራዮች እንደ እመ ብርሃን ናቸው። እሳቸውም፣ «እኔ ቤት የተከራየ ሰው ባስከሬን መጫኛ መኪና ካልሆነ በቀር ግቢውን አይለቅም፤» የሚሉት እውነታቸውን ነው። ምን ጎድሎብን እንወጣለን? በተለይ በግራ በኩል ያለው ተከራይ ጎረቤቴ፣ ቤቴን እጅግ ተመውደዱ የተነሳ፣ የቤት ቁጥሩን ጀርባው ላይ ተነቅሶታል፤ የእኔማ አይነሣ። ባከራዮቼ ለምጄ፣ ያደርሁበት ሁሉ የእኔ ስለሚመስለኝ፣ አልቤርጎ ከተከራየሁ እንኳ ግድግዳው ላይ ፎቶዬን መስቀል ያምረኛል። በርግጥ ያከራይ መልካምነት አንድ መልካም ያልሆነ ጎን አለው - ከኑሮ ያዘናጋል። ጓደኛዬ ምዑዝ እንደሚለው፣ «መልካም አከራይ ያለው ሰው፣ ቤት ሳይሠራ ይሞታል።»

ወይዘሮ ይርገዱ የአንደኛ ደረጃ ትምህርታቸውን ጀምረው ያቋረጡት ጥንት፣ በዶሮ ላባ በሚጻፍበት ዘመን ነው። ታዲያ በቅርቡ፣ «ለትምህርት መቼም አይረፍድም፤» በሚል መፈክር ተመርተው መማር ስለ ጀመሩ ባለቤታቸው ቤት አስጠኚ ቀጠሩላቸው። አስጠኚዋ እና አጥኚዋ ከመገናኘታቸው ተላምደው፣ አፋቸው እስኪዘል ድረስ አውርተው፣ ፀጉራቸውን በየተራ ተሠራርተው ከመለያየት በቀር የመጀመርያውን መልመጃ እንኳ ስላልሠሩ፣ አቶ ተሻገር ነገሩ አሳስቧቸው፣ እሳቸው በታዛቢነት በሚገኙበት እኔ እንዳስጠናቸው ተወሰነ። እነሆ በየማታው ከወይዘሮ ይርገዱ አጠገብ ሶፋ ላይ ተቀምጬ፣ «በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ምን ተብሎ ይጠራል?» ብዬ አጠይቃለሁ።

«በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ምን ነው፣ ያልኸኝ?»

«አዎ!»

«በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ምን ነው... ቆይ ላመጣልህ ነው... አደራ እንዳትነግረኝ እኔው ራሴ አመልሰዋለሁ...» ይሉና በመካከል ዐይነት ግራ እጅን አጥብቀው ይይዙታል። ጠብቁ፣ ጠብቁ አልሆን ሲል፣ «ፔፕሊን ይባላል፤» እላለሁ ጊዜ ለመቆጠብ።

«አ. . . ስ ፔፕሊን?» ይላሉ ወይዘሮ ይርገዱ እኔ የተሳሳትሁ ይመስል እጃቸውን በልበ መሉነት አወናጭፈው።

«እንግዲህ በጨጓራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዱስትሪ ምን ነው? ብዬ ከዚህ በፊት ሦስት ጊዜ ጠይቄዎት ረስተውታል። ለማስታወስ የሚችግርዎት ከሆነ ያጠናን ዘዴ ልንገርዎት። ፔፕሊን የሚለውን ቃል ፔፕሊ ከሚለው ጋራ አቆራኝተው ይያዙት። ለምሳሌ፡- ቤትሆሽን ካፌ ገብተው ፔፕሊ አዝዘው ሲጠጡ በሐሳብዎ ይታይዎት!»

«አ. . . ሁን ጥሩ ዘዴ አመጣህ፤» ይሉኛል ወይዘሮ ይርገዱ፤ ጅኔራተር የዋጡ ይመስል ዐይናቸን በርቶ፣ «የካፌውን ስም ማን አልኸኝ?»

«ቤትሆሽን»

«ይህን ደግሞ ከምን ጋራ አቆራኝቼ ልያዘው?»

«ባይዙትም ችግር የለም። ዝም ብለው ካፌ ገብቼ ብለው ይያዙት፤»

«እውነትህን ነው፤ እንግዲህ ካፌ ገብቼ ፔፕሊ አዝገዬ . .

፡፤ካፌ ገብቼ አዝገፎ . . . ፔፕሊን!»

«ል. . . ክ ነዎት!»

«ጥሩ! አሁን እንግዲህ ጠይቀኝ!»

«በጨንጎራ ውስጥ የሚገኘው ኢንዛይም ምን ተብሎ ይጠራል?»

«ካፌ ገብቼ ኮካ አዝገፎ፣ ካፌ ገብቼ ኮካ አዝገፎ . . . ኮካሲን፣ ኮካሲን ተብሎ ይጠራል።»

እኔ እና ወ/ሮ ይርገዱ በዚህ ዐይነት ጥቂት ዕውቀት ብዙ ስሕተት ስንለዎዎት፣ አቶ ተሻገር ከፊት ለፊት ባለ ሶፋ ላይ ጉብ ብለው፣ «ከምታጠኑት ውስጥ ለእኔ የሚሆን ተባራሪ ዕውቀት አይጠፋም ብዬ ነው።» በሚል ሰበብ በተጠንቀቅ ይጠብቁናል። ሚስታቸው፣ «ሲደክሙ ነው የዋሉ፣ ወደ ውስጥ ገብተው ይተኙ!» በሏቸውም ባልየው፣ ሚስታቸውን ለሰዓ ጥለው ለመሄድ አይደዩም። ሽንታቸው እንኳ ቢመጣቸው በተወካይ ይሸኑታል እንጂ ከተቀመጡበት ሶፋ ንቅንቅ አይሉም። ይሁን እንጂ ጊዜው ሲገፋ እንደ ተሰቀለ ሰው አገገታቸውን ደረታቸው ላይ ደፍተው ማንኳረፍ ይጀምራሉ።

በጥናታችን መሀል ወ/ሮ ይርገዱ፣ «እኮ ፔፕሊን!» ብለው ሲሙሁ አቶ ተሻገር ብንን ብለው ይነሡና በሽለብታቸው መሀል የተካሄደ ነገር መኖር አለመኖሩን ለማረጋገጥ ወደ ሚስታቸው ቀሚስ እና ወደ እኔ ቀበቶ እያፈራረቁ ይመለከታሉ። እውነት ለመናገር፣ አቶ ተሻገር እኔን በሚስታቸው የሚጠረጥሩበት ምክንያት ያለ አይመስለኝም። በርግጥ ሚስታቸው ወይዘሮ ይርገዱ ወፍራም ናቸው። ከወፍራምነታቸው ባሻገር ደስ የሚል

ነገር አላቸው። ደስ ከማለታቸውም ባሻገር ጥናት ከመጀመራችን በፊት የሚቀበሉት የዘጠኝ መቶ ብር ሽቶ አላቸው። እኔ ግን የሽቶው ዋጋ የሁለት ወር ደመወዜን እንደሚያህል ካወቅሁ ጊዜ ጀምሮ መጻፈው ፍትሕ አልባነትን እንጂ ፍትወትን አያሳስበኝም።

* * *

ይኸው አስቀድሜ እንደ ተናገርሁት፣ እኒህ አከራዮቼ ወደ ቤቴ ገብተው ካልጋዩ ፊት ለፊት ባለው ወንበር ላይ ተቀምጠው እየጠየቁኝ ይገኛሉ። ወይዘሮ ይርገዱ በፔርመስ ይዘውት የመጡትን የአጃ አጥሚት በመርቲ ጣሳ ሞልተው እያቀበሉኝ፣ «ትኩስ ትኩሱን ጠጣው፣ ያበስልልሃል፤» አሉኝ። ከሕመሜ ጋራ ባይገናኝም አጥሚት ከጠጣሁ ብዙ ዘመን ስላለፈኝ ተቀብዬ እፍ እፍ ብዬ እንዲበርድ ጠረጴዛ ላይ ካስቀመጥሁት በኋላ፣ «እንዲያው ዝም ብላችሁ ነው የተቸገራችሁ፤» ብዬ ጀመርሁና ምኔን እንደ ታመምሁ፣ ባልተሳካ ሕክምና ከሁለት መቶ ብር በላይ እንደ ከሰከሰሁ ተናገርሁ።

«አዩ! የዛሬ ገንዘብ ምን ዋጋ አለው ብለህ ነው?» አሉ ወ/ሮ ይርገዱ፣ «እኔ ራሴ ባለፈው ሳምንት ለጆሮዬ አንድ ሺሕ ብር አውጥቻለሁ።»

«እርስዎም ጆሮዎትን አምዎት ነበር?» አልሁ።

«ምን ያማታል! . . . አዲስ ጉትቻ ገዝታ ነው!» አሉ አቶ ተሻገር እየሣቁ።

ይሄን በር ተከፈተና የግራ ጎረቤቴ ባላቸው ሁለት ሙዝ እና ሁለት ብርቱካን እንዲሁም አምስት ማካከለኛ ዳባዎች በፊስታል

አንጠልጥሱ ገባ። ወዲያው ለአከራዮቼ የተናገርሁትን ለእሱም ደግሜ የሚለውን መጠባበቅ ጀመርሁ።

አንባቢ ከፈቀደልኝ፣ አሁን ደግሞ ስለ አብሮ ተከራዬ ስለ በላቸው ኑሮ ጥቂት ልናገር። በላቸው ዕድሜው ለሥራ ሲደርስ ባንድ ትልቅ መጽሐፍ መደብር ውስጥ ተቀጥሮ ይሠራ ነበር። የመደብሩ ባለቤት ብዙ መጽሐፍትን ከሕንድ ቢያስገባም አንባቢውን አብሮ ስላስገባ ለኪሳራ ተዳረገ። ጨርሶ ከመንክታኮቱ በፊት ግን መደብሩን ወደ ምግብ ቤት ለመቀየር ወሰነ። ይሁን እንጂ ከመጽሐፍ መደብር ወደ ምግብ ቤት የሚደረገው ሽግግር በጣም ሥር ነቀል እንዳይሆን ስለ ፈራ በመካከል አንድ መሸጋገርያ እንዲኖር አደረገ። በመጽሐፍ መደብር እና በምግብ ቤት መካከል ያለው ብቸኛ መሸጋገርያ በምግብ ላይ ያተኮረ መጽሐፍ ነው። በዚህ መሠረት ሊቃውንት የጻፏቸውን 102 Spicy Dishes, An Abyssinian Cook Book, The End of food, Eat Caribbean, The Confession of a Chinese Chef - የሚሉ ይገኙበታል። ቀጥሎ ፖስተሮች እና የአገር ካርታዎች በሚንጠለጠሉበት ቦታ ጭልፋዎችን እና ትሪዎችን ደረደረ፤ በኋላም “Book for life” የነበረውን የመደብሩን መጠሪያ “Cook for life” ብሎ በማሸጋሸግ የሬስቶራንቱን ሥራ በይፋ ጀመረ።

በላቸው በመጽሐፍ መደብሩ ውስጥ የነበረው ሥራ የሚጠጣ የሚገባውን መፈተሽ ሲሆን ከለውጡ በኋላ ደግሞ በሥጋ ቆራጭነት ተመድቦ ማገልገል ጀመረ። በራሱ አባባል ከሰው ሽንጥ ወደ በሬ ሽንጥ ተሸጋገረ ማለት ነው። በላቸው ምኞቱ ትልቅ፣ ደመወዙ ትንሽ የሆነ ሠራተኛ በመሆኑ ይህን ለማካከል የብልጠት መላዎችን ይከተላል፤ ይባላል። ለምሳሌ፡- አንድ ደንበኛ ወደ ሥጋው ሱቅ ይመጣና፣ «አንድ ኪሎ

ቁረጥልኝ!» ብሎ ያዘዋል። በላቸው በቢላዎው ወደ ምግብ ቤቱ በር እየጠቆመ፣ «ግቡ፣ ይመጣልዎታል፤» ይላል። ደንበኛው ከፍሎ ወደ ውስጥ ሲዘልቅ፣ በላቸው ሩቡን ኪሎ ጎምዶ ለራሱ ያስቀራል። ከጊዜ በኋላ ደንበኞች እንደተታሉሉ ሲገባቸው እዚያው ቆመው ማስመዘን ጀመሩ። በላቸው ስልቱን ቀየረ። ከሥጋው ትንሽ ቁረጥ አድርጎ ሚዛኑ ላይ ካስቀመጠ በኋላ፣ ሚዛኑ እንዲደፋ ጉልጥምት የሚያህል አጥንት ጣል ያደርግበታል። አጥንቱ ሲያልቅ ቢላዎውን ከሥጋው ጋራ አብሮ ይመዝነዋል።

አሁን እንግዲህ በላቸው ችግራን ከሰማ በኋላ፣ «ግዴላህም፣ አንድ በጣም የታወቁ የባህል ሐኪም አሉ፤ እሳቸው ጋራ ሄደህ ትታከማለህ፤» አለኝ እኔን ትቶ አጥሚቱን እየተመለከተ።

«ጎበዝ ሐኪም ናቸው?» አሉ አቶ ተሻገር፤

«በ . . . ጣም፤» ቀጠለ በላቸው፣ «ሸጎሌ የሚኖረውን አጎቱን ታውቁታላችሁ፤ መቼም በየሳምንቱ ፀጉሩን ሲስተካክል፣ ፀጉር አስተካካዩ በአጎቱ ጆሮ ውስጥ የፀጉር ብናኝ እንዳይገባ ለማገድ ጥጥ አድቦልቡሉ ይወትፍበታል። መቼም አሁን አሁን ከሽማግሌዎች ቀጥሎ ጥጥን በብዛት በመጠቀም የሚታወቁት ፀጉር አስተካካዮች ናቸው። እንግዲህ ያ ጥጥ ወደ ውስጥ እየገባ እየገባ አጎቱ «ረ» የተባለችውን ፊደል እንዳይሰማ ይከለክለዋል። ከፊደላት መሀል «ረ»ን መግደፍ ብዙ ጣጣ እንዳለው የማውቀው እኔ ነኝ። አጎቱ ባንድ ወቅት ጠጅ ቤት ውስጥ አንድ ጎረምሳ፣ «በውጣትነትም በፈረስ እሸቅድድም አሸንፏል። የሚባለው እውነት ነው?» ብሎ ቢጠይቀው ካልተደባደቡ ብሎ ብድማ በታኝ መኪና ነው የተገላገለው።»

ታዲያ አጎቱ ችግሩ ሲጠናባት፣ እኒህ ሐኪም ዘንድ ይሄዳል።

ሐኪሙ በነገራችን ላይ በቴሌቪዥን ስኬት ፕሮግራም ላይ ከጆሮ መብላት ተነሥተው የጆሮ ሕመምን ማከም እንደ ጀመሩ ተናግረዋል። ታዲያ እኒህ ሐኪም የአጎቴ ሕመም የጥጥ መስረግ ችግር መሆኑን ካረጋገጡ በኋላ በርጨማ ላይ እንዲቀመጥ አድርገው፣ መንጋጭላው ላይ በጥሬ ቷ አድርገው ሲመቱት... ይገርማችኋል... ይህን የሚያህል ልቃቂት(ወደ አጥሚቴ ጣላ እየጠቆመ) ከጆሮው ፈትሰክ ብሎ ዱብ አለ።»

«አውነት?» አሉ ወይዘሮ ይርገዱ ቅንድባቸው በጥርጣሬ ከፍ አድርገው።

«ቀልቢ ይድፋኝ፤» አለና በላቸው በገዛ ወሬው ተመሥጦ አጥሚቴን አንሥቶ ተጎነጨ።

«ሐኪሙ የውጭ አገር ሰው መሆን አለበት!» አሉ አቶ ተሻገር ለመሳተፍ ያህል።

«በፍጹም» ቀጠለ በላቸው። «በነገርዎ ላይ፣ የአገራችን ሐኪሞች ከውጭ አገር ሐኪሞች ጋራ ሲነጻጸሩ ጋዎን የለበሰ እግዜር ማለት ናቸው። ይገርምዎታል፤ የእኛ ቤት ደንበኛ የሆነ አንድ ታካሚ ውጭ አገር ተኝቶ ሲታከም ከላሊቱን ሰረቁት። ከላሊቱ የነበረበት ቦታ ባዶ ከሚሆን ብለው ደባል ሆድ አስገቡለት። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ እንደ ወፍጮ እህል ከማመላለስ በቀር ሌላ ሞያም የለው። ይገርማችኋል፤ የግንባራነት ሥራ እየሠራ መንታ ሆዱን ማስተዳደር ስላቃተው ከሱፐር ማርኬት ጊዜ ያለፈባቸው እሽግ ምግቦች በነጻ እንዲበረከትሉት እስከ መጠየቅ ደርሷል። ተው ጤናህ ይጓደላል፤ ብንለው፣ «የሰው እንጂ የእህል Expired date የለውም!» ብሎ እምቢ አለ። አዩ! መቼም ባዳ ባዳ ነው። እኒያ ፈረንጅ ሐኪሞች ተጨማሪ ሆድ ሲያስገቡለት ምነው በልኩ

ቢያስገቡለት፤ የሀብታም ዐረብ ሆድ አስገብተውለት አበላውን ያያል!»

«ሆዱ የዐረብ ሆድ መሆኑ በምን ታወቀ?» አሉ ወ/ሮ ይርገዱ።

«እንቋ!! ብቻ ያለልምዱ ቴምር ሲበላ ሳየው እንዲያ ቢሆን ነው ብዬ ጠርጥሬ ነው!» አለ በላቸው። እንዲህ ሲያወራ ከቆየ በኋላ ይዘት የመጣውን ፍራፍሬ ብድግ አድርጎ፣ «በሉ አስረኛ ስለምጠይቅ እንዳይመሸከኝ በጊዜ ልሂድ!» ብሎ ተነሥቶ ወጣ።

ምዕራፍ ስራት

አዲሳባ ውስጥ ያልገባሁባቸው ሁለት ሆስፒታሎች ይቀሩኛል። በመጀመርያው ሆስፒታል ውስጥ ያገኘሁት ዶክተር ቸኮል፣ ግራ ጆርጅ ቀዶ ሕክምና እንደሚያስፈልገው ገልጾ፣ ለቀዶ ሕክምናው የሚሆን አምስት ሺሕ ብር ይገዛ እንደመጣ ነግሮ አሰናበተኝ። ለአማራጭ ያህል ወደ መጨረሻው ሆስፒታል ለመሄድ ወስኜ ሚኒሳስ ብሳፊር ዶክተር ቸኮል በኮንትራት ታክሲ ቀድሞኝ አገኘሁት። ለካ፣ በሁለቱም ሆስፒታሎች ውስጥ በተመላላሽነት የሚሠራው ራሱ ነው። ገብቼ ከፊት ለፊት ካለው ወገብ በሰያፍ ስቀመጥ፣ «ይህን ጆር የሆነ ቦታ አውቀዋለሁ፤ . . . ወይ ደንበኛዬ ነህ ወይ ጆር ጠቢ ነህ!» በማለት አቀባበል ካደረገልኝ በኋላ መድኃኒት ስለሚያስፈልገኝ ለመድኃኒት መግዣ የሚሆን አምስት ሺሕ ብር ይገዛ እንደመጣ ነግሮ አሰናበተኝ። እንግዲህ ይህ ምን ማለት ነው? እኔ ጤና እንደ ጎደለኝ፣ ዶክተር ቸኮልም በነገሩ ውስጥ አምስት ሺሕ ብር ጎድለውታል ማለት ነው። እንግዲህ የት ልሂድ? ደቡብ አፍሪካ ለመሄድ አውሮፕላን ብሳፊር ዶክተር ቸኮል በጀት ቀድሞ ስለሚጠበቀኝ አላመልጥም።

በክኒናም ሆነ በቀዶ ሕክምና የምፈልገው ፈውስ ነውና አምስት ሺሕ ብር ለማጠራቀም ወሰንሁ። ብር ማጠራቀም

የምችለው በሁለት መንገዶች ብቻ ነው። የመጀመርያው፣ መንገድ ለመንገድ የማወጣውን ወጭ መቀነስ ነው። በአካባቢዬ የሚገኙ አሽከርካሪዎች እንዲያፈናጥሙኝ (ሊፍት እንዲሰጡኝ) ልምምጥ ጀመርሁ። ይሁን እንጂ በመንደራችን ከሚኖር አምባላንስ ነጂ በቀር ማንም ሊተባበረኝ አልፈለገም። ቀጠሏሁ፣ ሚኒሳስ ብቻ ሳይሆን ከፋይ እየጠበቅሁ መሳፈር ጀመርሁ። ታክሲ መቆሚያው ላይ ሆኜ፣ ሚኒሳስ አጠገቤ መጥቶ ሲቆም በበሩ አንገቴን አስገብቼ የማውቀው ሰው መሳፈር አለመሳፈሩን አጣራለሁ። ወያላዎቹ ደግሞ ከፋታቸው፣ ታክሲው የት እንደሚሄድ እንጂ በውስጡ ማን እንደሚሄድ አይናገሩም።

ይህ አላዋጣ ሲል ሌላ ብልሃት ሞከርሁ። በሚኒሳስ ተላፍሬ ላልከፍል አወርዳለሁ፤ ወያላው ተከትሎኝ ይወርድና ባንድ እጁ የሚኒሳስን በር ይዞ ሌላኛው እጁን ይዘረጋልኛልና፤ «ፈጠን በል!» ይለኛል። እኔ ሳምሶናይቲን በዝግታ አከፍታለሁ። ከሳምሶናይቲ ውስጥ የሚገኘውን አሮጌ ጋቢ ገለጥ አድርጌ ፈስታል እፈልጋለሁ። ከፈስታሉ ውስጥ አንድ ትንሽ በርሳ፣ ከበርሳይቱ ውስጥ ድፍን መቶ ብር አውጥቼ እዘረጋለታለሁ። ወያላው፣ ጊዜውን ስላባከንሁበት በጣም ይናደድና በወላጆቹ ዙሪያ የሚያጠነጥን አምስት ስድብ ሰድቦኝ፣ ፍራንኩን ሳይቀበለኝ ይሄዳል። ድሮ በብር ከጎምሳ የምሄደውን መንገድ አሁን በአምስት ስድብ እሄደዋለሁ ማለት ነው። ብቻ አልፎ አልፎ የወያላው ስድብ ጠንክር ሲል ስድቡን ለመርሳት አንድ ሁለት መሰኪያ ካቲካላ መጠጣት ስላለብኝ፣ ያው ወጪ ማውጣቴ አልቀረም።

ሁለተኛውን የገንዘብ መስብሰቢያ መንገድ መሞከር ሊኖርብኝ ነው። እሱም በደንብ አስተናግጄ ጉርሻ መሰብሰብ። እስከ አሁን ጉርሻ የሚባል ነገር አግኝቼ አላወቁም። እኔ ጥሩ አድርጌ

ካስተናገድሁ ጉርሻውን አብራኝ ለምታስተናገደው ለመክሊት ይሰጧታል። በሕይወቴ አንድ ቀን ብቻ በቤል መሰብሰቢያው ላይ ድፍን ዐሥር ብር ተቀምጦ አግኝቻለሁ። አመስግኜ ሳልጨርስ፣ ተስተናጋጃ እየሮጠ ገብቶ፣ «ዐሥር ብር ረስቼ ሳልሄድ አልቀረሁም፤ አግኝተሃል?» ብሎ አፋጠጠኝ።

ይኸው፣ በነበርሁበት በቤትሆሽን ካፌ ውስጥ መሥራቴን ቀጥያለሁ። የካፌው ደንበኞች እና አብልቶ አደሮች(አስተናጋጆች) ጥንት በነበሩበት ቦታ ሆነው አገኘኋቸው። ጥግ ላይ ሄለን እና ምዑዝ ፊት ለፊት ቁጭ ብለው እያወሩ ነው። ሄለን ከጎላዋ ያጠራትን ካናቴራ ዐሥራ ወደ ታች እየነተተች፣ በከፊል የተራቆተ ዳሌዋን እና ከጅንስ አምልጦ ብቅ ያለውን ፓንቲን(ከብርድ ወይስ ከዐይን?) ለመጋረድ ጥረት ስታደርግ እያታለሁ። ከፊት ለፊቷ የተቀመጠው ምዑዝ ሄለንን ለማማለል እየተፍጨረጨረ እንደ ሆነ ዐውቃለሁ። አለውትሮው በጥንቃቄ ይንቀሳቀሳል። ብቻውን ሲስተናገድ ዝርክርክ እንደ ሆነ እኔ እና መክሊት እናውቃለን። ከዝርክርክነቱ የተነሳ ያልተከፈተ ኮካ ይንጠባጠብበታል። ብዙ ጊዜ ሳንቡሣ እየገመጠ ስለሚያነብ፣ በመጽሐፉ ውስጥ የሚገኙት ዐረፍተ ነገሮች የሚቋጩት በአራት ነጥብ ሳይሆን በምስር ፍሬ ነው። አሁን ግን ደረቱን ነፍቶ፣ ብርጭቆውን በቁንጥ ብድግ አድርጎ፣ ለሌላ ሰው የሚያቀብል ይመስል በከንዱ ልክ አርቆ ከያዘው በጎላ ሳይጠጣበት መልሶ አስቀመጠው። ከዚያ እጁን በሄለን ጅንስ ለበስ ጭን ላይ አስቀምጦ፣ «ለሞኑን ብቸኝነት ምናባቴ እንደሚደርግኝ እንጃ» ሲል ሰማሁት። «ምንም አያደርግህ!» አለች ሄለን እጁን ከጭኗ ላይ እያስወገደች።

ቶጠለችናም፣ «ካስት ሸወይን አይተኸዋል?» ብላ ጠየቀችው።

«አይቼዋለሁ!»

«በዚያ ፊልም ውስጥ ቶም ሐንክስ፣ ለብዙ ዓመት ባንድ ደሴት ውስጥ ለብቻው ይኖራል፤» ስትለው ምዑዝ መልሶ፣

«ለነገሩ ቶም ሐንክስ ብቻውን አልነበረም፤ ቢያንስ ዳይሬክተሩ እና የካሜራ ባለሞያዎች አብረውት ነበሩ፤» አላት።

«ኧረ ባክህ?» አለች ሄለን እየሣቀች፤

«ሙች፤» አለና የተገፋውን እጁን መልሶ ጭኗ ላይ አስቀመጠው።

ቀጥሎ የሚከናወነውን ለማወቅ ጓጉቼ ሳለ፣ አንድ ጠንካራ እጅ ጎተተኝ፤ ዞርሁ፤ ጠጉሩ ላይ ላባ የሰካ ተስተናጋጅ፣ «እኔን ያማትታዘዘኝ የእናሳ ብሔር አባል ስለሆንሁ ነውን?» አለኝ። «ኧረ ስላልሰማሁህ ነው፤» አልሁት፤

«ነው? . . እኔኮ የፓጋፔ ብሔር አባል ስለሆንሁ ንቀህ የዘለልኸኝ መስሎኝ በጣም ተናድጄ ነበር። በል፣ የግመል ወተት አምጣልኝ፤» አለኝ። በካፌው ውስጥ የግመል ወተት ስላልነበር የግመል ሥዕል በተሣለበት ብርጭቆ የላም ወተት አመጣሁለት። እርሱም ወተቱን ፋት እያለ የፓጋፔን ብሔር ታሪካዊ አመጣጥ አጫወተኝ።

የፓጋፔ ብሔር በዐጤ ምኒልክ ገይሎች እስኪወረር ድረስ ለብዙ ሺሕ ዓመታት ያህል የግመል ወተት እንደ ልቡ እየጠጣ በነጻነት መኖሩን አጫወተኝ። እንደ ሰውየው ምስክርነት ከሆነ፣ የብሔሩ አባላት በተፈጥሮ በጣም ብፍህ አእምሮ እና በጣም ሰፊ

ጀርባ ታድለዋል። በዐጤ ምኒልክ ዘመን፣ ጠረጴዛ ወደ ኢትዮጵያ ስልላገባ፣ የዐጤ ምኒልክ ጭፍሮች ጠጅ ሲጠጡ ብርሌያቸውን የማያስተምሙት በፕጋፔ ብሔር አባላት ጀርባ ላይ ነበር። በኋላ ግን የብሔሩ ወጣቶች ተደራጅተው ይህን ግፍ በመዋጋታቸው የማታ ማታ በገዛ ጀርባቸው የማዘዝ ሙሉ ሙብትን ተጎናጸፉ። በአሁኑ ጊዜ የብሔሩ አባላት አምስት ሲሆኑ አምስቱም ፓርላማ እንዲገቡ ተፈቅዶላቸዋል። ይህ ተስተናጋጅ ወተቱን እና ታሪኩን አክታትሎ እንደ ጨረሰ፣ «የፕጋፔ ብሔር የኢኮኖሚ ምንጭ ምንድን ነው? ግመል ነው ወይስ ቡና ነው?» ብዬ ጠየቅሁት።

«በአብዛኛው የኢኮኖሚ ምንጫችን የፎቶ ግራፍ ጥበብ ነው!» አለኝ።

«የፎቶ ግራፍ ጥበብ ስትል . . .?»

«ቱሪስቶች ፎቶ ግራፍ ያነሡንና ሁለት ብር ይሰጡናል፤ ያንን ማለቲ ነው!»

ይህን ሰምቼ ወደ ሌሎች ተስተናጋጆች ስሄድ፣ ከላይ ግዙፍ ወይባ ፀጉር፣ ከታች ግዙፍ ሳምሶናይት የተሸከመ ጀርመናዊ ሽማግሌ፣ «ጉትንታግ» እያለ ከገባ በኋላ፣ የእነ ሄለንን ወንበር ሲቀላቀል ዐየሁ። መክሊት ከዩት መጣች ሳልላት ከጠረጴዛው አጠገብ ደርሳለች።

«ሻይ አለ?» ብሎ ጠየቃት ጀርመኑ፤

«አለ፤» አለች መክሊት፤

«ቀሽር አለ?»

«አለ፤»

«እንግዲያውስ ቡና አምጭልኝ!»

መክሊት ሳታገኝ የታዘዘችውን አመጣችለት። ጀርመኑ ከላይ ያሉትን ነገሮች የዘረዘራቸው ለሄለን እና ምዑዝ አማርኛ እንደሚችል ለማሳየት ነው። ትዝ ይለኛል፣ ስመንፈቅ ያህል «አግዜር ይስጥልኝ!» ከሚለው የለማኝ ማባረርያ ሐረግ በስተቀር ሌላ አማርኛ አያውቅም ነበር። አሁን ግን በተለይ ሴትን እና ልማትን የሚመለከቱ ቃላትን እና ሰዋሰው ጠንቅቆ ያውቃል።

መክሊት ከቆይታ በኋላ እንደገና ሳትጠራ ተመለሰችና ንጹሐን ጠረጴዛ ትወለውል ጀመር። እየወለወለች፣ ትልልቅ ጡቶቿን ለጀርመኑ ታስጎበኘዋለች፤ ጀርመኑም ታዛቢ መኖር አለመኖሩን ግራ እና ቀኝ ሰልሎ ካረጋገጠ በኋላ ጡቷን በከፍተኛ ትጋት መመልከት ይጀምራል። አስተያየቱ ደሞ ከመጥባት አይተናነስም። አንዳንዴ ካፌው ጭር ሲል ጀርመኑ መክሊትን ይጠራትና፣ «ማኪያቶ አምጭልኝ!» ብሎ ካዘዛት በኋላ ዞር ስትል፣ «ነጣ ይበል ታዲያ!» ይልና ከማኪያቸው ንጣት ጋራ የሚያያዝ ይመስል ቂጧን በጥሬ ችብ ያደርገዋል።

እኔ ከሥራዬ በቀር ሴት ቀና ብዬ አይቼ አላውቅም። አንድ ቀን ብቻ ማንኪያ ወድቆብኝ ለማንሣት ባጎነበስሁበት እግረ መንገድን ወደ መክሊት ቂጥ ተመለከትሁ። ያኔ በጣም ከመደነቄ የተነሣ ማንኪያው ከወለሉ፣ ዐይኔ ከመክሊት ቂጥ ላይ ሳይነሣ ብዙ ጊዜ በማለፍ ሥራ አስኪያጁ መጥቶ አቃናኝ።

እኔ እና በዚህ ማስታወሻ ላይ በዝግገር የማላካትታቸው ሌሎች ሁለት ተስተናጋጆች ወዲያ ወዲህ ስንዋክብ፣ መክሊት

ግድግዳ ተደግፋ እና ፈገግ ብላ ወደ ጀርመኑ ትመለከታለች።

«ከፈረንጅ ጋራ መውጣት ትፈልገያለሽ?» አልጋት አንድ ቀን።

«ከዚህ አገር መውጣት አፈልጋለሁ!» አለችኝ በሚያሳዝን ድምፅ።

«ሁላችንም ካገር መውጣት እንፈልጋለን ከምዑዝ በቀር!» አልጋት።

«አንተ ትፈልጋለህ?»

«ሞክራ አልተሳካልኝም!»

«መቼ? ለምን?»

* * *

ከጥቂት ዓመታት በፊት ወደ ሥልጠና ጣቢያ ከሚሄድ የዘማች መኪና ላይ ዘልዬ ካመለጥሁ በኋላ፣ አዲስ አበባ መጥቼ፣ ወደ አሜሪካ ለመሄድ አመልክቼ በቀጠረው ቀን ኤምባሲ ተገኘ ሁ። ከጎን እና ከጎኔ ሌሎች ሁለት ደጅ ጠኚዎች (አንዲት አሮጊት እና ሌላ ንዴታም ጎልማሳ) ቁጭ ብለው ወረሩቸውን ይጠብቃሉ።

አሮጊቷ አሁንም አሁንም፣ «አንተ ታውቃለህ ገብሬል፤.. ካሳካህልኝ ጃንጥላህን አስገባልሃለሁ፤» አያሉ ይለማመናሉ። አሮጊቷ፣ ገብሬል አሜሪካን በጃንጥላ እንዲለውጣቸው ሲደራደሩት አጠገቤ ያለው ጎልማሳ እየሰማ መተቸት እና ማማረር ጀመረ። «የኤምባሲውን አጥር ልብ ብለህ ተመልክተሽከል?» አለ ወደ እኔ ዞሮ፤ «መጀመርያ ግንብ፣ ቀጥሎ ሌላ ግንብ፣ ቀጥሎ የኤሌክትሪክ አደገኛ ሽቦ፣ ቀጥሎ በዲጋርድ፣ ግን ምን ዋጋ አለው? ግንቦች ሁሉ ተደራርበው ሞትን አይመልሱትም። እኛም ሆነ አሜሪካኖች ከሞት ያለን ርቀት አንድ ነው። ምናልባት ግንቡ የሚያመለክተው የፍርሃታቸውን ብርታት ነው። የለዩላቸው ጡርቂዎች ናቸው ስለህ! ወንድሜ፣ ለመሆኑ የሚሪካ ወታደር

ሲዋጋ አይተኸው ታውቃለህ? የማይሸከመው የጦር ዕቃ ዐይነት የለም። እውነቱን ነው የምልህ፣ ምሽጉን ተሸክሞ ቢሄድ አይጠላም!» ይሥቅ ጀመር። አሮጊቷ ማንብነባቸውን ቀጠሉ።

«ሠለስቱ ደቂቅን ከሳት ያወጣሃቸው፣ እኔንም ከዚች አገር አንደ ሽንኩርት ነቅለህ አውጣኝ። ገብሬልዬ ምን ይሳንሃል?»

ንዴታሙ ጎልማሳ አሮጊቷን ገለመጣቸውና ወደ ኤምባሲው ዘበኞች ዞረ። ዘበኞቹ በጣም ወፍራም መሆናቸውን ለመጀመርያ ጊዜ አስተዋልሁ። ኢትዮጵያ ውስጥ ወፍራም ዘበኛ ማግኘት ባለቀንድ ፈረስ እንደ ማግኘት ይቆጠራል። ዘበኞቹ ለጌቶቻቸው በጣም ታማኞች ናቸው። ሲፈትሹ ደግሞ እንኳን ብረት የያዘ የብረት ንጥረ ነገር ያለበት ምግብ የበላ ሰው አያልፋቸውም። ቀበቶዬን ሁለት ጊዜ አስወለቁኝ። መጀመርያ ላይ «አውልቅ!» ሲሉኝ የብልት መጠን ምርመራ ይኖራል ብዬ ጠረጠርሁ። በሁለተኛው ቀበቶዬን አውልቁ እጀን ወደ ላይ ስዘረጋ፣ ሱሪዬ እንደ አልቦ በቁርጭምጭሚቱ ዙሪያ ተገኘ። ከጎኔ የተሰለፈው ሰውዬ፣ «ቀበቶህን አውልቅ!» ሲባል፣ «ምነው? አንቀን እንዳንገላችሁ ነው?» ብሎ መለሰ። ምን ዐይነት ነገረኛ ሰው ነው? ጢሙን ቤቱ አስቀምጦ የመጣ ቢንላደን መሆን አለበት ብዬ አስብሁ።

ከጥቂት ጊዜ በኋላ ቪዛ የምትሰጥ እና የምትነፍግ አሜሪካዊት በመስተዋት ውስጥ ተሸሽጋ አሮጊቷን ደጅ ጠኚ ማናዘዝ ጀመረች።

«በፊልሶሎ ውስጥ ምንድን ነው የያዙት?»

«መጽሐፍ ቅዱስ ነው!» መሰሉ አሮጊቷ፤

«ምን ሊያደርጉ ያዙት?»

«አይ!.. ሄጂ አልቀርም፤ አመለሳለሁ፤ የሚለውን በመሐላ ለመግለጽ ነው።»

«የባንክ ደብተር ይኖርዎታል?»

«የለኝም! የመሠረተ ትምህርት ደብተር ግን አለኝ።»

መስተዋቱ ውስጥ ያለችው ወሰን ጠባቂ አሜሪካዊት ከኮምፒዩተር ጋራ ስትመካከር ከቆየች በኋላ፤ «አልተፈቀደልዎትም!» አለችና ፊታቸው ላይ የወረደውን ድንጋጤ ላለማየት የፈለገች ይመስል ፊቷን በፍጥነት ወደ ኮምፒዩተር መለሰች፤ አርጊቷ ወደቁ።

ይህን ሁሉ ትዕይንት ፊቱን አኮማትሮ ሲመለከት የቆየው ንዴቷም ሰውዬ ቀጥሎ ወደ ወሰን ጠባቂዋ አሜሪካዊት ሄደ።

«አሜሪካ የምትሄደው ምን ለማድረግ ነው?»

«ጓደኞቼ እንዝናና ብለው ጋብዘውኝ ነው!» አለ ሰውዬው አሜሪካዊቷን ላለማየት ወደ ጣራው አንጋጦ።

«አግብተሃል?»

«የኔ ማግባት ወይም አለማግባት አሜሪካ ከመግባት ጋራ ምን ያገናኘዋል? ወይስ አሜሪካ ሲገቡ የወንደላጤ እና የባለትዳር በር የተለያዩ ነው?»

«የጠየቅሁህን በቀጥታ ብትመልስ!»

«አሺ፤»

«አግብተሃል?»

«አላገባሁም፤»

«በቅርቡ ለማግባት ታስባለህ?»

«ምነው? በትርፍ ጊዜሽ የሠርግ ዘፈን ትዘፍኛለሽ? ወይስ ልታገቢኝ አስበሻል?»

የሴትየዋ አፍንጫ ቀላ። ይሁን እንጂ ንዴቷን ተቆጣጥራ ቀጠለች፤

«መኖርያ ቤት አለህ?»

«የለኝም፤ ዛፍ ላይ ነው የምኖረው!»

«ዛፍ የግልህ ነው ወይስ የተከራየሽው?»

«የግሌ አይደለም፤ ካንድ ጉሬዛ ጋራ ተዳብዬው ነው!»

«ከዚህ በፊት ሌላ አገር ሄደህ ነበር?»

«አዎ!»

«የት?»

«ጎጃም»

ሰውዬው እንደ ተባረረ እኔ እያመነታሁ ወደ መስተዋቱ ተጠጋሁ። አሜሪካዊቷ በንዴት እንዳቀረቀረች ገና ኮቴዩን ስትሰማ፤

«ወደ አሜሪካ ለመግባት አልተፈቀደልሁም!!» ብሎ ገሰገሰ።
 ከዚያን ጊዜ ጀምሮ፣ «ዕጣ ፈንታህ ካንተ ቀጥሎ የተሰለፈው ሰውዬ ነው!!» የሚል ጥቅስ ግድግዳዬ ላይ ሰቀልሁ።

ምሳሌ ስምስት

በአስተናጋጅነት አብራኝ የምትሠራው መክሊት ቆንጆ ሳትሆን አትቀርም፤ ምክንያቱም ወጣት ወንድ ተስተናጋጆች ይወዷቸዋል። እኔ ፈገግታዬን እንደ ደጋጋ ለጥጨጨ አጠገባቸው ስቆም በትክክል በኩል አሳልፈው እሷን ይጠሯታል። እኔን ገና ሲያዩኝ እንደ ምስር ለቃሚ ጠረጴዛቸው ላይ ያቀረቀራሉ። እሷ ግን ስትሳሳት እንኳ ስትተቷን እንደ ሽልማት ይቀበሉታል። ባሽፈው አንዱ፣ “Well...ፓስታ አምጭልኝ ነበር ያልሁሽ ግን አንቺ ቡና ነው ያመጣሽልኝ፤» አለ ከማያባራ ፈገግታ ጋራ ሽቅብ እየተመለከታት።

«ውይይት ይቅርታ! . . . ልቀይርልህ?» አለችው፤
 «ችግር የለም፤ ያው ነው!» አለ ሰውዬው።
 ፓስታ እና ቡና ያው የሚሆነው አንዴት ነው?

መክሊት ቆንጆ ሳትሆን አትቀርም፤ ምክንያቱም ሴት ተስተናጋጆች (ከሄለን በቀር) ያዋክቧቸዋል። መጀመርያ ማኪያቶ እንድታመጣቸው ያዘዟቸዋል። ማኪያቶ ስታመጣ፣ ማኪያቶውን ትተው ጡቷን ከጡታቸው ጋራ አለካክተው፣ «ምነው ነጣ ያለ ማኪያቶ ማለት ይህ ነው እንዴ?» ብለው ይጮሁባቸዋል። እንደገና

አስተካክላ ስትመጣ ደሞ፤ «ውይ፣ ይህም ቡና በወተት ነው ልጄ፤ በይ ቀይሪ፤» ብለው ይመልሷቸዋል።

መክሊት ከአስተናጋጅነት ለመውጣት ብዙ ትመኛለች፤ ግን አቃታት፤ «ለምን መሰለህ?» ትለኛለች፤ «የኖው ምክንያቱ አለመሰልቸቴ ነው። በሥራዬ የማገኘው ገንዘብ ቋሚ መጠን የለውም። ባለፈው ወር ያገኘሁት ብዙ ነው። በዚህ ወር ደግሞ በጣም ብዙ ሊሆን ይችላል። በሚቀጥለው ወር ደግሞ ምንም አይኖር ይሆናል። በየወሩ የማይለዋወጥ ደመወዝ ቢኖረኝ ኖሮ ሥራዬ ይለለቸኝ ነበር። ለምን አንድ ሚልዮን ብር አይሆንም! አሁን ግን ከጉርሻ የማገኘው ፍራንክ ስለሚሞከር እንደ ቁማር ሱስ አስይዞኛል። ብዙ ጊዜ ሥራ ስለ መለወጥ አስቤያለሁ። ግን ይኸው እስከ አሁን አቤህ ።

ስለ ትምህርት

መክሊት ከጀርመናዊው ሽማግሌው ጋራ ከተዋወቀች በኋላ ከኛ ጋራ አብራ ጀርመንኛ መማር ጀመረች። ይሁን እንጂ ጥቂት ሞክራ አቋረጠችው። «ለመግባቢያ የሚሆነኝን ያህል ዐውቄያለሁ። ከዚህ በኋላ አንድ ሺሕ ዓመት ብማር እንኳ ለመፋቀርያ የሚሆን ጀርመንኛ ላውቅ አልችልም፤» ትላለች። በሌላ ጊዜ እንዲሁ የግል ኮሌጅ ውስጥ ገብታ ለሦስት ወራት ከተማረች በኋላ ወጣች፤ «ምን ያደርግልኛል ብዬ ነው ጊዜዬን የማቃጠል?» አለች፤ እኔ እና ምዑዝ ስንቆጣት፤ «... ሥራው እና ገንዘቡ ሁሉ ያለው በወንዶች እጅ ነው። ወንዶቹ ደግሞ ቁመና እንጂ (CV) አያዩም። ባለፈው የአውሮፕላን ውስጥ አስተናጋጅ ለመሆን ተወዳድራ ቁመቴ ትገሽ አጠር ስላለ ጣሉኝ። ኮሌጆች ደሞ ቁመት የሚያስረዝም የትምህርት ዐይነት የላቸውም፤»

ልንከራከራት አልቻልንም።

ስለ ስሜት

አንድ ቀን ሁሉም ተስተናጋጆች ከሄዱ በኋላ የኒፎርማችንን ስንቀይር ስለ ቀድሞው እሴት የሚከተለውን ተረክቻልኝ። «የኔ ፍቅር ሳሚ፣ በ... ጣም የታወቀ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ቡድን ግብ ጠባቂ ነበር። ያኔ በደገናው ጊዜ ነው ታዲያ... አሁንም እንደምታውቀው ኳስ በስታዲየም መሆኑ ቀርቶ በስቲዲዮ ሆኗል። ሳሚዬ እንዴት ግብ ጠባቂ እንደ ሆነ ነግራለሁ? ይኸውልህ በልጅነቱ ባደገበት መንደር የልጆች ኳስ መጫወቻ አልነበረም። ልጆች ኳስ መጫወት ሲያምራቸው በየበረንዳቸው ይጫወታሉ። ከኳስ ፍቅራቸው የተነሣ ይድባልባል እንጂ በተገኘው ነገር - በጥቅል ጎመን ሳይቀር - ይጫወታሉ።

ብዙ ጊዜ የሳሚ ቡድን ግብ የእነ ሳሚ ቤት በር ይሆናል። እናልህ! ከተቃራኒ ቡድን የተለጋ ኳስ አንዳንዴ ጓዳ ድረስ ይገባና ድስት ምናምን ይሠብራል። ሳሚዬ ታዲያ የራሱን ቡድን ከሽንፈት ለማዳን ብቻ ሳይሆን የእናቱን ድስት ከሥብራት ለማዳን ጭምር ተግቶ ይጠብቃል። ደስ አይልም? ለመሆኑ ሳሚዬን ያፈቀርሁት ጨዋታ ላይ አይኛው መሆኑን ነግራለሁ?... ለምሳሌ! የኢትዮጵያ ቡድን ከዑጋንዳ ቡድን ጋራ ሲጫወት ያዲሳባ ሕዝብ ዑጋንዳዎችን ሲበላቸው ይደርሳል። እኔ ግን ውስጥ ውስጡን ዑጋንዳን ነበር የምደግፈው! ምክንያቱም ዑጋንዳዎች እያጠቁ ወደኛ ግብ አካባቢ ካልመጡ እኔ ሳሚዬን የማየት ዕድል አላገኝማ!! ታዲያ ሳሚ ራሱ እኔ ከተመልካቹ መካከል መኖሪን ስለማያወቅ... በቃ ይቆጠነጠናል። አንዳንዴ እንዲያውም ኳሷ ከእንግዳው ቡድን ሜዳ አልወጣ ስትል እና ሳሚ ትኩረት አለማግኘቱ ሲሰማው

መሀል ሜዳ ድረስ በስታይል እየሮጠ ይመጣና <በርቱ!> ብሎ እየሮጠ ይመለሳል። አይ ሳሚ! . . . በጣም እወደው ነበር።»

እውነቷን ነው፣ በጣም ትወደው ነበር። ደመወዝ በተቀበልን ቁጥር መክሊት ለሳሚ ጫማ ለመግዛት ይዛኝ ትወጣለች። አንድ የጎዳና ማእዘን ላይ ስንደርስ፣ ከተደረደሩት የኮንትሮባንድ ጫማዎች መካከል አንዱን ብድግ አድርጋ፣ «እስኪ ይህን ለካው፤» ትለኛለች። ጎዳና ላይ ጫማ ማውለቅ በጣም ያሸማቅቀኛል፤ ምክንያቱም ከጎዳናው ዳር የሚነሣው የሽንት ሽታ ከእግራ እንደ ተነሣ አድርጎ የሚገምት አልፎ ሂያድ አይጠፋም። መክሊት እጮኛዋን እንዴት ብትወደው ነው ከዚህ ዐይነቱ መሸማቀቅ የገላገለችው? በመክሊት ብር እና በእኔ እግር አማካይነት የተገኘውን ስኒከር ተጫምቶ ይዘንጣል። በርግጥ አንዳንዴ ሰው ነኝና ይሰማኛል። መመኪያ ታደርገኛለች ብዬ ስጠብቅ መለኪያ ስላደረገችኝ አዝናለሁ።

ከዕለታት አንድ ቀን ከእጮኛዋ ጋራ መጣላቷን ስለማ ግን ገዘኔ ወደ ግልገል ተስፋ ተቀየረ። በእጮኛዋ ቦታ የመግባት ዕድል እንዳለኝ ገመትሁ። ከእጮኛዋ ጋራ ቢያንስ በእግር መጠን እንመሳሰላለን። ግን ምን ያደርጋል? እኔ ሳመነታ አንዱ ከጀርመን መጥቶ ቀደመኝ።

መክሊት የምትኖረው በአንድ ክፍል ቤት ውስጥ ከወንድሚ ጋራ ነው። ወንድሚ ከኮምፖዩተር እስከ አዲስ አበባ በሚሠራው የመንገድ ሥራ ላይ ቻይናዎች ቀጥረውት ለጥቂት ጊዜ እንደ ሠራ ጥሎት ወደ አዲስ አበባ በመመለስ ከእንቱ ጋራ አብሮ መኖር ጀመረ።

አናም በአንድ ክፍል ውስጥ፣ በጥቂት ርምጃዎች ርቀት

በተዘረጉ ሁለት አልጋዎች ላይ ማዶ ለማዶ ሆነው ይተኛሉ። ጠዋት ወደ ካፌ ከመምጣቷ በፊት ቁርሱን ሠርታ ትራሱ አጠገብ አስቀምጣለት ትሄዳለች። ስትመለስ ካልጋው ሳይወርድ ይጠብቃታል። ልብስ ለመቀየር ወይም ለመታጠብ ስትፈልግ፣ «ወደ ቀጣዩ ክፍል ግባ፤» ትለዋለች። በእሷ እና በወንድሚ ቋንቋ ወደ ቀጣዩ ክፍል ግባ ማለት «ወደዚያ ዙር» ማለት ነው። ወደ ሌላ አቅጣጫ ዞር እንደ አቡነ ጴጥሮስ ሐውልት ይገተራል። ወንድሚን ብዙ ላለማስቆም በችኮላ እና በስጋት ትለባብሳለች። ወንድሚ ከክፍሉ መውጣት ሞቱ ነው። አንዳንዴ ብቻዋን መሆን ስትፈልግ፣ «እስኪ ዞር ዞር ብለህ ና፤» ትለዋለች። በረንዳው ላይ ዞር ዞር ብሎ ይመለሳል።

እጮኛዋ ሳሚ ወንድሚን በጣም ይጠላው ነበር። ለምሳሌ አንድ ቀን፣ እጮኛዋ የወንድ እና የሴት ነገር ለማድረግ ወደ ቤቷ መጣ፤ ወንድምዬው ግን አይገባውም። ፀጉሩን እያፍተለተለ አልጋው ላይ ከመጎለቱም በላይ ከእጮኛዋ ጋራ የፍልስፍና ውይይት ለመጀመር ሁሉ ቃጣው። ቢጠብቁት፣ ቢጠብቁት አልወጣ ስላለ መክሊት ሳሙና ገዝቶ እንዲመጣ ጠየቀችው። ወንድሚ ግን፣ «ይኸው ሳሙና» ብሎ አንድ ደርዘን ከአልጋው ሥር አወጣ። ቢጨንቃት አሞ እንዲገዛ ላከችው። ወንድሚ ተነሥቶ ከመውጣቱ መክሊት እና እጮኛዋ ተያይዘው አልጋ ላይ ወደቁ። ይሁን እንጂ የሚፈልጉትን ያህል አልተደሰቱም። ወንድምዬው ካሁን አሁን ይመጣብናል ብለው ሰለ ሰጉ፣ ወሲቡን አጣድፈው ጨረሱት። ወንድምዬው ግን አላወትሮው ዘግይቶ፣ በዝናም በስብሰ ገብቶ ጠፈጠፉን ከፀጉሩ ላይ አያራገፈ፣ ጠሉን ከፊቱ ላይ እየጨመቀ ጥግ ፈልጎ ቁጭ አለ። መክሊት ገና እንዳየችው ፊቷን በመዳፈፍ ውስጥ ቀበረች። ለወሲብ ስትል ከቤቷ አጣድፋ ስላስወጣችው እና ዝናም ስለ አስመታችው ወንድሚ

እንዳዘነባት ገብቷታል፤ ለወንድሟ ስትል ወሲቡን አላግባብ ሰጣቸው እጮኛዋም ተቀይሟታል - ከሁለት ያጣች በመሆኗ አዘነች።

«ወንድምሽ አሁን ምንም አይሠራም?» አልጊት አንድ ቀን ብርጭቆ ስናጥብ።

«ሰለ ዐ... ቴዎድሮስ የሚናገር ተውኔት ለመሥራት እያጠና ነው፤» አለችኝ። «ተውኔቱን እኔ ራሴ አንብቤዋለሁ። ትራጅ - ኮሚዲ ነው። ትራጅ - ኮሚዲ ታውቃለህ?»

«አላውቅም፤»

«ባንድ ጊዜ የሚያስለቅስም! የሚያሥቅም ትርኢት ማለት ነው።»

ገባኝ። በሕይወቴ መድረክ ላይ የወጣሁት አንድ ጊዜ ብቻ ነው፤ ትዝ ይለኛል። ደብረ ማርቆስ ውስጥ የአንደኛ ደረጃ ትምህርቱን ስማር በዕረፍት ሰዓት የትምህርት ቤታችንን አጥር ከሚያዋስነው የበቆሎ እርሻ ውስጥ ገብቼ አንድ ራስ የበቆሎ እሽት ሰረቅሁ። ባለበቆሎው ደካማ ሽማግሌም ቢሆን እግር ከልጆቹ የተበደረ ይመስል አባርሮ ያዘኝና ለርእሰ መምህራችን አስረከብኝ። ርእሰ መምህራችን ባንዲራ ከተሰቀለ በኋላ የሰረቅሁትን በቆሎ ባፌ አንጠልጥዬ መድረክ ላይ እንድቆም አደረጉኝ። ተማሪዎቹ በጣም ሣቁብኝ። እኔ ግን አለቀስሁ። እንግዲህ ትራጅ - ኮሚዲ ማለት ይሄ መሆን አለበት። ልክ ነው። ትራጅ ኮሚዲ ማለት ተዋናዩ ሲያለቅስ ተመልካቹ የሚሥቅበት ትርኢት ማለት ነው።

ምሳሌ ስድስት

አንድ ቀን ከመክሊት ጋራ ስናወራ፤ «ወንድምሽ እንደ ዐጤ ቴዎድሮስ ሆኖ ለመተወን ጥናት ላይ መሆኑን ነግረሽኛል፤» አልጊት።

«አዎ!» አለችና በረጅሙ ተንፍሳ ቀጠለች፤ «ወንድሜ ተውኔቱን በትጋት ሲያጠና ያድራል። አንዳንድ ሌሊት የተኛ ሀብትን አልጋ ይገፋል። ብንን ብዬ ምን እያደረግህ ነው? ብዬ ስጦታበት በተውኔቱ ውስጥ ሲባስቶፖል የሚባል መድፍ ስለምገፋ ያን ስሜት ለማምጣት ብዬ ነው ብሎ ይመልስልኛል፤ እና ይኸውልህ በምዕራብ ተኝቼ በምሥራቅ እነቃለሁ፤ ሆሆ... ታዲያ ምን ዋጋ አለው? እንዲህ ሲያጠና ኖር... ኤጭ ተወኝ ባክህ!»

«ምን ተፈጠረ?»

«ዘተውኔቱ ውስጥ እንደ እቲኔ ተዋበኝ ሆኖ የምትተውነው ሴትዮ ወደ ቤሩት ተሰደደች!»

«በጆ!»

«ከዚያም በቃ በሄደችው ልጅ ምትክ ሌላ ተዋናይት ተፈልጋ እንድታጠና ይደረጋል። ይቺ ልጅም እንዲሁ ለአራት ወር ያህል ተውኔቱን ስታጠና ቆይታ ድንገት በዲቪ ወደ አሜሪካ ው... ልቅ ትላለች። ምን ታደርገዋለህ?»

«ይህን ያህል የሴት ተዋናይ ችግር ካለ፣ ደራሲው ለምን ሌላ አማራጭ አይፈልግም?» አልጊት፤

«ምን ዐይነት አማራጭ?»

«ለምን ዐጤ ቴዎድሮስ በወንደ ላጤነታቸው ጊዜ የፈጸሙትን ታሪክ አይጽፈውም!»

«እንደሱ ይሻላል ብለህ ነው?»

«ይሻላል፤... ለእሱም ቢሆን ዐጤ ቴዎድሮስ የሚለውን ላጤ ቴዎድሮስ ብሎ ማሸጋሸግ ይቻላል።»

መክሊት ባመነጨሁት የመፍትሔ ሐሳብ ላይ አስተያየት ላትሰጥ ቀጠለች። «ይኸውልህ እንግዲህ፣ ወንድሜ በዚህ መልኩ በእኔ ላይ ተጣብቆ ይኖራል። መቼም ዕድሉ በጣም ያሳዘነኛል። አልፎ አልፎ ያመዋል።... አንዳንዴ ምን እንደማሰብ ታውቃለህ? ለምን ወንድሜ ሆነ እላለሁ! ለምን ከጎረቤታችን አብራክ አልተገኘም እላለሁ! አንዳንዴ ደም ምናለ ያለወላጅ ተገኝቼ ቢሆን እላለሁ። ስው እንደ ዛፍ ለብቻው ከመሬት ብቅ ማለት ቢችል እንዴት

ጥሩ ነበር።»

ከጥቂት ጊዜ በኋላ መክሊት የዓመት ፈቃዲን ወሰደች፤ መክሊት ከካፌው ከቀረች በኋላ ጀርመንም መምጣት አቆመ። አንድ ቀን ከሥራ በኋላ ተቀጣጥረን ከጀርመን ጋራ ለመሰንበት እንደ ወሰነች ነገረችኝ፤ እናም ከዚህ በኋላ ባንድ ጊዜ ሁለት ቤቶችን ማስተዳደር ስለማትችል ወንድሟን ለማሰናበት እንደ ቆረጠች ነገረችኝ። ወንድሟን አፍ አውጥታ ውጣ ለማለት ስለማትደፍር የማሰናበቱን የቤት ሥራ እኔ እንድወስድ ተማግኝኩኝ። የተሰጠኝ የቤት ሥራ ለእኔ የሚከብድ አልነበረም። እርሷን የሚያስደስታት ከሆነ፣ ወንድሟን፣ እንኳን ከቤቷ ከምድሪቷ ማሰናበት አይከብደኝም።

በማግሥቱ አነጋግ ላይ፣ እነ መክሊት ቤት ገብቼ በወንድሟ አልጋ አጠገብ ቁጭ ብያለሁ። ወንድምዬው አጭር ነው ወይስ ረጅም? ብሎ የሚጠይቅ አንባቢ አይጠፋም። ጥሩ ጥያቄ ነው። አልጋው ላይ ቁጭ ብሎ ስለነበረ የቁመቱን ሁኔታ ማወቅ አልቻልሁም። ይሁን እንጂ ከግርጌው የተሰቀለውን ግዙፍ ሱሪ በማዬት ረጅም መሆኑን መገመት ይቻላል። መክሊት እንደ ነገረችኝ ወንድሟ በጣም ብስጭ ነው። ለዚህ ሳይሆን አይቀርም እንኳን ፀጉሩ ባርኔጣው መሸበት ጀምሯል።

ተዋውቀን ትንሽ ከቆየን በኋላ፣ «ምነው በጠዋቱ?» ሲል ጠየቀኝ፤

«ሥራ ከመግባቱ በፊት የምነግርህ ብርቱ ጉዳይ አለኝ!» አልሁት።

«መርዶ እንዳይሆንኝ ብቻ፣ ዛሬ ለማልቀስ አልተዘጋጀሁም!»

እንዴት መጀመር እንዳለብኝ ስላላወቅሁ ዝም ብዬ ግድግዳውን ማዩት ጀመርሁ። ግድግዳው ላይ ግዙፍ ፍሬም ያለው ፎቶ ተሰቅሏል። በፎቶ ግራፉ ውስጥ መክሊት ለስዊዘርላንዱ አምባላደር ለምሳሌና እና ሻይ ስታቀርብ ትታያለች። ከሩቅ እኔ የሻይ ማለቢያ ማሸነግ ስወለውል ከታያለሁ።

«ዐየህ፣ ባሁኑ ጊዜ መክሊት. . .!» ብዬ ጀምራ ቆምሁ። ወንድምዬው ለማስታረቅ የመጣሁ ሳይመስለው አልቀረም። ከመታረቁ በፊት ትንሽ ለመግደርደር ያህል፣ «የመክሊትን ነገር ተወው!» ካለ በኋላ እንድቀጥል ዐይን ዐይኔን ያየኝ ጀመር።

«መክሊት እና አንተ በዚህ ቤት ውስጥ በመረዳዳት አብራችሁ ቆይታችኋል፤ መክሊት ሥራ ትሠራለች፤ ምግብ ታበስላለች፤ ልብስ ታጥባለች፤ ገበያ ትሄዳለች፤ ከገበያ ትመለሳለች። አንተም በበኩልህ ያከናወንሃቸው ተግባሮች ብዙ በመሆናቸው ልዘርዘራቸው ብል ጊዜ አይበቃኝም፤»

«የእኔ ሲሆን ጊዜ አይበቃህም!» አለኝ ቱግ ብሎ።

ይቺን ይወዳል! እኔ እንዳላስደነግጠው ብዬ ዳር ዳር ስል ጭራሽ ሊወዛገብ ይፈልጋል? ቻለው እንግዲህ! ድምፃን አጠብድዬ ገባሁበት፣ «. . ለማንኛውም መክሊት ከአዲሱ አጮኛዋ ከአቶ ያን ጋራ አብራ መኖር ጀምራለች። ስለዚህ አንተ ከዚህ ቤት. . .»

«ልውጣ?»

«ነጻ ውጣ፤»

ወንድምዬው ለአጭር ጊዜ ፊቱን በእጆቹ ቀብሮ ሲተክዝ ከቆየ በኋላ የሚከተለውን ተናገረ። «ገጠር ሄጄ ለመሥራት

ሞከርሁ፣ ግን በቃ ልወደው አልቻልሁም። ገጠር ውስጥ ምን ታገኛለህ? . . ተራራ - ድንጋይ እንደ ኪንታሮት የወረሰው ደረቅ ሜዳ - የተረሳ ጃንጥላ የመሰለ ብቸኛ የግራር ዛፍ - ከዚያ አለፍ ስትል ድልድይ - ዝቅ ብለህ ስታይ በድልድዩ ውስጥ የሚያልፍ ውኃ የለም! . . ታዲያ ድልድዩ ምን ሊሠራ እዚያ ተገኘ? እንጂ። ምናልባት የወገዝ መካከ መቃብር ይሆን? . . ለመሆኑ ወደ ገጠር ሄደህ ታውቃለህ?»

«እኔ ራሴ የገጠር ልጅ ነኝ፤» አልሁ በኩራት።

«ገጠር መወለድ እና ገጠርን ማወቅ የተለያዩ ነገሮች ናቸው፤» ቀጠለ ወንድምዬው፤ «ገጠር ስገባ፣ ወደ ድሮ የተወረወርሁ ነው የመሰለኝ። ታሪክ ጸሐፊዎች በድሮ እና በዘንድሮ መካከል ያለውን ልዩነት በጊዜ መጠን ሲለኩት ይገርመኛል። እንደኔ እንደኔ ካዲስ አበባ መቶ ኪሎ ሜትር ስትርቅ ድሮን ቁጭ ብሎ ታገኘሃለህ። በድሮ እና በዘንድሮ መካከል ያለው ርቀት መቶ ኪሎ ሜትር ነው። . . ለጥቂት ጊዜ ከቻይናዎች ጋራ አብራ ለመሥራት ሞከርሁ፤ ቻይናዎች ባሕር ተሻግረው መጥተው አገራን ሲያለሙ ስመለከት እልህ ያዘኝ። ቱታዬን ለብሼ ድንጋይ መፍለጥ፣ ጠጠር ማጠብ፣ ባሬላ መሸከም ጀመርሁ፤ ደስ አለኝ። ቁርጠኝነት ወደ ልቤ ዘለቀ።

ሆኖም አንዳንድ ቀን ድንጋይ ከምፈልጥበት ቀና ብዬ ከፊት ለፊቱ ያለውን ግብዳ ተራራ ስመለከት አሞቴ ፍስስ ይላል። ይህን ለመለወጥ ብዙ ሺሕ ዓመት ያስፈልጋል አላለሁ። እንኳንስ ቻይናዎች፣ በረፍት ጊዜያቸው ላሊባን የፈለፈሉ መላእክት እንኳ ቢወርዱ አይችሉትም አላለሁ። ግን እንዲያም ሆኖ ጥርሴን ነክሼ፣ አንዲት ጎጆ ተከራይቼ መሥራቲን ቀጠልሁ። ይገርምሃል፣ የምኖርበት ጎጆ ባይጥ ስለ ተሞላ ላብራቶሪ እንጂ ቤት

አይመስልም።

በዚህ መሀል ሌላ ሐሳብ ይደቀንብኛል። አዲሳባ ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች የክፍለ ሀገር ነዋሪዎች እንዲሆኑ ራሳቸውን በተራራ ክልለው ሲበሉ፣ ሲጠጡ፣ ሲባልጉ እንዲሁም ሲዘናኑ ሲታዩኝ እበሽቃለሁ። እኔም ጊዜው ሳይመሽ ከበረከቱ ለመቃመስ እመኛለሁ። እናም ወደ አዲስ አበባ መጣሁ። ከእኅቴ ጋራ መኖሪያ የተስማማኝ ይመስልሃል? . . . አትላላት፤ አስታጣቢ ይመስል የለው እጅ እያዩ መኖር ቀላል እንዳይመስልህ። በቴአትር ሞያ እንጀራ ለማግኘት የዐጤ ቴዎድሮስን ታሪክ ለአራት ዓመት ያህል ሽምድጃለሁ። ዐጤ ቴዎድሮስ መላፍንትን ለማጥፋት እንኳን ይህን ያህል ጊዜ አልፈጀባቸውም። ከመክሊት ጋራ ስኖር ተሸማቅቄ ነው። አንድ ቀን ቤት ሆኜ በይፍራንዲ መጣ። ሰው ርቦኝ ስለነበር ገና ሳይው ተጠመጠምሁብት። እርሱ ግን ገፈተረኝ። ከዚያ በፍልስፍና ሐሳቦች ላይ መወያየት ፈልጌ፤ ስለ ነጻ ፈቃድ ያለህ አስተያየት ምንድን ነው? አልሁት። እርሱ ግን ምን ብሎ እንደ መለሰልኝ ታውቃለህ? «ነጻ ፈቃዱን ትተህ ለምን መንጃ ፈቃድ አታወጣም?» አለኝ። መክሊት እንዳሁኑ እንዳንተ ሳቸው። ትንሽ ቆይተው እንደ ሕፃን ልጅ አም እንድገዛ ላኩኝ። ወጣሁና ዝም ብዬ መራመድ ጀመርሁ፤ ወዲያው ዝናም መጣ። ለመጠለል አልፈለግሁም። ገፍረቴን እንዲያጥብልኝ በዝናሙ እየበሰበሰሁ መንገዴን ቀጠልሁ። ምነው ፈጣሪ በዚያ ሰዓት የጨው ሐውልት ቢያደርገኝ - ታጥቤ እንዳልቅ! . . . እኅቴን እና በይፍራንዲን ስለ ጠላጋቸው ቢያንስ ለሳምንት ወደ ቤቴ ላለመመለስ ቃል ገባሁ፤ ትንሽ ቆይቼ ግን ሳምንቱን ወደ ሦስት ቀን አሸጋሽገሁት። እየመሽ ሲሄድ ብርዱ እና ረገቡ ከኩራቴ በላይ ሆነ። ይቅር ለእግዚር ብዬ ወደ ቤት ተመለስሁ።

በርግጥ መክሊት ባለውለታዩ ናት። ካባቱ የወረሰሁት ነገር ቢኖር የስኳር ሕመም ብቻ ነው። የዚህ ዓለም ነገር አይገርምም? አንዱ ካባቱ የስኳር ፋብሪካ ሲወርስ ሌላው የስኳር ሕመም ይወርሳል። አዲሳባ ውስጥ ያለመክሊት ርዳታ የማደርገው ነገር ቢኖር ራሴን ማጥፋት ብቻ ነው። አሁን ትላንት ማታ ራብኝ! ብቸኝነትም ተሰማኝ። ሁሉ ነገር ባዶ ሲሆንበኝ ኮረንቲ ጨበው ለመገላገል ወሰንሁ. . . ግን ባጋጣሚ መብራት ተረኛ ስለነበርኝ. . . ያሰብሁትን ለማሳካት አልቻልሁም።

ከዚህ በኋላ የምቆይበት ምክንያት አይኖረኝም። ልሂድ፣ ለነገሩ ዕድሜዬም እየሄደ ነው። ወደ ገጠር ልሂድና ድንጋይ እየፈለጥሁ፤ ባሬላ እየተሸከምሁ ቻይናችን ላገዝ። ከመምጣትህ በፊት ያጤ ቴዎድሮስን ታሪክ ሳነብ፣ ጉሡ ከግንባኞች ጋራ ሆነው መንገድ ይሠሩ እንደ ነበር አነበብሁ። አላቸው እንዲያ ከሠሩ እኔ ለምን አልሠራም? እሄዳለሁ ግ . . . ጥም አድርጌ እሄዳለሁ።»

ወንድምዬው በንግግሩ መሀል ረጃጅም እጆቹን አሁንም አሁንም እንደ ተደባዳቢ ስለሚያወናጭፋቸው ፊቴን በክንዴ እየመከትሁ ማዳመጥ ነበረብኝ። ከራስጌው በነበረው ጠረጴዛ ላይ የተደረደሩት መጽሐፎች፣ የሲጃራ ማሳደሮች፣ ክብራቶች እና የዓመድ ቋቶች ተራ በተራ እየወደቁ ወለሉን ሞሉት። የሆነ ሰዓት ላይ እንዲያውም ጠረጴዛው ራሱ ወደቀ። ወንድምዬው ንግግሩን እንደ ጨረሰ ያደረገውን ተመልክቶ፣ «ይቅርታ አድርግልኝ፤ ልማዴ ነው! . . . የፊጥኝ ካልታሰርሁ በቀር ባፌ ብቻ ሐሳቤን መግለጽ አልችልም!» አለኝ።

ከጥቂት ዝምታ ቁጋላ ሲጃራውን ለኩሶ አንድ ጉንጭ ከወረወረ በኋላ፣ «በውሳኔዬ ላይ ምን ትላለህ?» ሲል ጠየቀኝ።

ምን ልበለው? የሚከተለውን ልበለው? «ውሳኔህ ጥሩ ነው። ከመንገድ ሥራ ይልቅ የቴክትር ሥራን የመረጥኸው ስመ ጥርነትን ፈልገህ ነው። ሲመስለኝ፣ ስም ከመቃብር በላይ ይውላል» የሚለው ተረት እና ምሳሌ አታሉላል። ድሮ እንደዚያ ሊሆን ይችላል። ዛሬ ግን ሟች ስለ በዛ ከመቃብር በላይ የሚለው ስም ሳይሆን የሌላ ሰው መቃብር ነው። የስም ጉዳይ የሚያሳስቡህ ከሆነ በሚሠራው አስፋልት ላይ ራንጅ ሳይደርቅ ስምህን ቅረጽበት። እንደኔ እንደኔ ስም ብዙ ዋጋ የለውም። አንድ ሰው ወደ እኛ ካፍቴሪያ ገብቶ ወተት ከጠጣ በኋላ የጠጣበትን ሒሳብ እንጂ ስሙን አንጠይቀውም።

በአሁኑ ሰዓት ለአገራችን የሚያስፈልጉ መሠረታዊ ሥራዎች ሦስት ናቸው - ገበሬነት፣ አስተናጋጅነት እና ሐኪምነት፤ ገበሬው ምግብ ያመርታል። አስተናጋጅ ምግብ ያቀርባል። ምግቡ ታይፎይድ ሲያመጣ ሐኪሙ ያክማል። አለቀ። ተዋናይ ለምን ይጠቅማል? ገበሬ መሆን እንጂ መምሰል ላገራችን ምን ይጠቅማል? ብሔራዊ ቴክትር ከተቋቋመ ጊዜ ጀምሮ ብዙ ሰዎች እንደ ሰፊም፣ እንደ ገበሬም እየሆኑ ተጫውተዋል። «ከብሔራዊ ቴክትር አንድ ኩንታል ጤፍ ተጭኖ ሲወጣ ዐየሁ!» የሚል ሰው ግን የለም። ተዋናዮች መድረክ ላይ ሙዝ መብላት የሚያስፈልጋቸው ከሆነ እውነተኛ ሙዝ ነው የሚበሉት። የሙዝ ዛፍ ሲተክሉ ግን የይምሰል ነው። ለዚች አገር የውሸት እየሠሩ የምር መብላት አይቻልም። ሁላችንም መሥራት አለብን። አጎቴን ውሰድ። የከባድ ተሳቢ መኪና ሾፊር ነው። የሚነዳው መኪና በጣም ረጅም በመሆኑ ተሳቢው የሽዋን መሬት ሳይለቅ ዋናው መኪና ጎጃም ይገባል። እና አጎቴ ቴዎድሮስን ሆኖ መተወን አቅቶት ነው? እንትህ መክሊት የሰው ፊት እያጠናፈራት አስተናጋጅነት የምትሠራው ቴዎድሮስን ሆኖ ለመተወን አቅቷት

ይመስልሃል? እንዲያውም ለሹሩባ የሚሆን በቂ ፀጉር ስላላት ዐጤ ቴዎድሮስን ሆኖ ለመተወን ካንተ ትሻላለች።»

ይሁንና ይህን በማለት ፈንታ መክሊት እንድሰጠው አደራ ያለችኝን አምስት መቶ ብር ከኪሴ አውጥቼ ሰጠሁት።

«አልቀበልም!» አለ። «እግዜር ይስጥልኝ! . . እስከ አሁን ላደረገችልኝ ሁሉ እግዜር ይክፈላት። ከዚህ በኋላ ግን አምስት ሳንቲም ከአሲ አልቀበልም!» ብለው ብሠራው እምቢ አለ።

* * *

እሑድ ጠዋት ልሸኘው፣ በዚያውም የምር መሄዱን ለማረጋገጥ አውቶብስ ተራ ድረስ አጀብሁት። ወረፋ ይገፍ ተጋፍቼ አውቶብስ ውስጥ ከገባን በኋላ፣ እንግዲህ አይዞህ፤ በርትተህ ሥራ፤ አልሁና እጆን ሰድጄ ማጅራቱን አሻሽሁለት። ያለቅስ ጀመር።

«ዐየህ፣ ገጠሩን ከአዲሳባ የሚያገናኘው አስፋልት መሠራት አለበት። በደንብ ካሰብኸው ለኢኮኖሚ ብቻ ሳይሆን ለተውኔትም ይጠቅማል። ገጠር የሚገኙ የቴክትር አፍቃሪዎች ወደ አዲሳባ መምጣት የሚችሉት አስፋልት መንገድ ሲሠራ ነው።»

ወንድምዬው ግን ማጽናኛዬ አልበጀውም። በአውቶብሱ መስተዋት አሻግሮ እየተመለከተ አጥብቆ ያለቅስ ጀመር፤ አሳዘነኝ፤

«መርዶ ስምቶ ነው?» አሉኝ ከኋላ የተቀመጡ አርጊት ተሳፋሪ። ትንሽ ካለቀሰ በኋላ በረጅሙ ተንፍሶ፤ «አዎ፤ ጠንክራ እሠራለሁ፤» አሹ።

«እንዲያ ነው ወንድ ማለት» አልሁት፤

«አዎ፤ አራት መቶ ኪሎ ሜትር እስፋልት በደሜ እና በላቤ ይሠራል፤»

«አሰይ!» አልሁና ክንዱን ጨበጥ አድርጌ ያዘሁት።

«አዎ፤ በላቤ እና በደሜ የመሠረትኩሽ ኢትዮጵያ እናቴ ቀለሜ...»

«ምን አልህ?»

«አይ ተወው... ቃለ ተውኔቱ ጣልቃ ገብቶብኝ ነው፤» አለኝ በሚያሳዝን ድምፅ። ወዲያው ዳግመኛ ለማልቀስ ማሟሟት ጀመረ። ቀስ ብዬ ለመውረድ ወደ አውቶብሉ በር ስጠጋ፤ «የባለፈውን ፍራንክ ይዘኸዋል?» አለኝ እየተናፈጠ።

«አዎ... ልሰጥህ?»

ራሱን ባዎንታ ነቀነቀ፤

ሰጠሁትና ወረድሁ።

ምዕራፍ ሰባት

ትዝ ይለኛል። ምዑዝ ወደ መማሪያ ክፍላችን ሲመጣ ጀርመንኛ ቋንቋ መማር ከጀመርን አንድ ሳምንት አልፎን ነበር። በመጀመርያው ቀን ለሃያ ደቂቃ አርፍዶ፤ በሩን በርግዶ፤ ሹርባ የለበሰ ጭንቅላቱን ብቅ ሲያደርግ ያዩት መምህራችን፤ «ሺ ሃይለን ዚ?» (ሰምህ ማን ነው?) ብለው ጠየቁት ። ምዑዝ ባንድ እጁ የበሩን እጅታ እንደ ጨበጠ በሌለው እጁ «ጀርመንኛ በሠላሳ ቀን» የሚል መጽሐፍ ከኪሱ አውጥቶ ለጥያቄው መልስ ለመፈለግ ስለ ሞከረ ሳቅንበት። ከጥቂት ሳምንታት በኋላ ግን ምዑዝ በተራው በእኛ ላይ መሳቅ ጀመረ። ጀርመናዊው መምህራችን ከባድ ጥያቄ ሲያወርዱብን አገራችንን ያዋረድን ያህል አፈርን፤ ከአፍረታችን እንዲያስጥለን ዞረን ምዑዝን በዐይናችን እንፈልገዋለን። ጥቂት ሳምንታት ሲጨመሩ ይግረማችሁ ብሎ ከጀርመናዊው መምህራችን ጋራ በለዋሶው ጥራት ዙሪያ ይሟገት ጀመር። እንግዳ የሆነ የለዋሶው አገባብ ሲያመጣባቸው መምህሩ፤ «ከዩት አመጣኸው?» ብለው ሲጠይቁት፤ «ይህን ሐረግ እገሌ ከሚባለው ጀርመናዊ ባለቅኔ አገኘሁት፤ ይህን ደግሞ እገሌ ከሚባል አስትርያዊ ደራሲ ተደበርሁት፤» ብሎ ይከራከራል።

ትንሽ ቆይተን ምዑዝ ከእንግሊዝኛ ባሻገር ፈረንሳይኛ እና ጣልያንኛ እንደሚያውቅ ስንሰማ፣ ይህ ሰው ማን ነው? የሚል ጥያቄ ተጠናወተን። አንዲቱ ተማሪ፣ «የቤተ መንግሥት አስተርጓሚ ነው።» አለች ሌላው ደሞ፣ «ሞሳድ ያሠለጠነው ፈላሻ ነው።» ብሎ ተሟገተ።

በዙም ሳይቆይ፣ የክፍላችን ሴት ተማሪዎች ምዑዝን የጥናት ጓደኛ ለማድረግ ይራኩቱ ጀመር። ወደው አይደለም። ከጥቂት ወራት በኋላ የሚሰጠውን ፈተና በጥሩ ውጤት ካለፉ የጀርመን ኤምባሲ የይለፍ ደብዳቤ(ቪዛ) አይሰጣቸውም። ስለዚህ ምዑዝን በጀርመን አገር በር ላይ ቁልፍ ይዞ የቆመ መልአክ አድርገው ሳይቆጥሩት አልቀረም። ዘወትር ቤትሆሽን ካፌ ገብቶ፣ ሳምቡሣ በልቶ፣ ሻይ ጠጥቶ «ቢል» ብሎ ሲጮህ፣ «ተከፍሏል» ብዬ እንደምመልስለት ያውቃል። ይሄኔ፣ «እንዲጋብዙኝ ማን ፈቀደላቸው?» የሚል ይመስል፣ አጥንታም ፊቱን ቅጭም አድርጎ፣ የጋባዥን ስም እንኳን ሳይጠይቅ ብድግ ብሎ እየጠረ ይወጣል፤ ወይም ሌላ ተጨማሪ ነገር ያዝዛል።

ከመክሊት ፍቅረኛ ከአቶ ያን ጋራ ምሳ ሲበላ ግን የራሱን ብቻ ሳይሆን የጀርመንንም ሒሳብ ይከፍላል። ጀርመኑ መጀመርያ ላይ ካላጋጨን ብሎ ይግደረደር ነበር። በኋላ ግን፣ ከኪሱ የብር ቁንጣን የያዘው ቦርሳ ለይስሙላ ያህል ያወጣና ምዑዝ እስኪከፍል ድረስ ዐይን ዐይኑን አያዩ ይጠብቃል።

ምዑዝ፣ ጀርመናዊውን ሽማግሌ ሁልጊዜ የሚጋብዘው ለምንድን ነው? ያገራችንን ገጽታ ለመለወጥ ነው? ምክንያቱን አንድ ቀን እንደሚነግረኝ ተስፋ አደረግሁ። ገና ከመጀመርያው፣ ምዑዝን ጓደኛ የማድረግ ፍላጎት አደረብኝ። ምን ያግደኛል? ጠዋት ባስተናጋጅነቱ ዝቅ ብዬ ባስተናግደውም፣ ከለዓት

በተማሪነቴ ከጎኑ እቀመጣለሁ። ያም ሆኖ የከበበውን የሴት ቀለበት ሠብራ ለመግባት ጊዜ ፈጀብኝ። አንድ ረፋድ ላይ፣ ካፌ ውስጥ ሻይ እየጠጣ መጽሐፍ ሲያነብ ሳምቡሣውን አጠገቡ ካስቀመጥሁለት በኋላ ለመግባቢያ ያህል አፌ ላይ የመጣልኝን ተናገርሁ። ምን አልሁ? «አገር ቤት እያለሁ ጻገት ላይ ቁጭ ብዬ ልባላድ ማንዝብ እወድ ነበር!» አልሁ። ምዑዝ ቀና ብሎ በሚያባባ አስተያየት ከተመለከተኝ በኋላ፣ «ልባላዱን እኔ ላውስህ እችላለሁ፤ ጻገቱን ደግሞ ሌላ ሰው ይተባበርህ!» ብሎ አላገጠብኝ። ትንሽ ቆይቶ ግን ጸጸት ተሰማው መሰል፣ የአንድ ብር ጉርሻ አስቀምጦልኝ ወጣ።

የአናዛኸነት ተሰጥኦ ነበረኝ። የቀረብኳቸው ሰዎች ከተላመድኳቸው በኋላ ከምድር ተነሥተው ምስጢራቸውን ይዘከዝኩልኛል። ከምዑዝ ጋራ ጓደኛ ከሆን ከጥቂት ጊዜ በኋላም የሆነው እንዲህ ነበር።

አንድ ቀን ምዑዝ የካፌው ሽንት ቤት ውስጥ ገብቶ ወዲያው ተመልሶ ከመጣ በኋላ፣ «ሽንት ቤቱ ውስጥ ሰፍት የማታስቀምጡት ለምንድን ነው?» አለኝ።

ጀርመኖች ናፕኪናቸውን፣ አበሾች ጋዜጣቸውን ይዘው ስለሚገቡ ሽንት ቤቱ ውስጥ ተጨማሪ ሰፍት ማስቀመጥ እንደማይጠበቅብን ነገርሁት።

ትንሽ ከተንጎራደደ በኋላ ወደ ጆሮዬ ቀርቦ፣ «የማትፈልገው ወረቀት ይዘሃል?» ሲል ጠየቀኝ። ኪሴ ውስጥ ገብቼ ብዙ የተጣጠፉ ወረቀቶች አወጣሁና ጠረጴዛ ላይ ከመርሁለት። «ይህ ወረቀት የእግረኛ ማገበር አባል ሆኜ ስመዘገብ የተሰጠኝ ጊዜያዊ መታወቂያ ነው!» አልሁት።

«የእግረኞች ማኅበር የሚባል ደሞ አለ?» አለኝ ከስተር ብሎ። እኔም ትንሽ ለማብራራት ተገደሁ። ነገሩ እንዲህ ነው።

- ባዲስ አበባ የሚኖሩ እግረኞች አስፋልት ለማጽረጥ ሲፈልጉ፣ ባለመኪኖች መኪኖቻቸውን አስቁመው አያሳልፏቸውም። ብልሽት ገጥሞት ካልሆነ በቀር ዜብራ ላይ ሲደርስ መኪኖውን የሚያቆም አሽከርካሪ አይገኝም። ይህን እና መሰል ችግሮችን ለመቅረፍ ያዲላባ እና የአካባቢዋ እግረኞች ተደራጅተው ለመታገል ተስማሙ። ማኅበሩ ከሚታገልላቸው ዓላማዎች መሀል ጥቂቶቹ የሚከተሉት ነበሩ፤

- የዜብራ መሥመሮች በቂ ስላልሆኑ ከዜብራ መሥመሮች አጠገብ መኪና አስከልካይ ዘበኞችን ማቆም፤

- ባለመኪኖች ለወንዶችም ሊፍት እንዲሰጡ ማግባባት፤

- የእግረኛ መንገዶች በሚጨናነቁበት ጊዜ ወደ መሥሪያ ቤት የሚሄዱ እግረኞች ለሽርሽር ከሚራመዱ እግረኞች ቅድሚያ የሚያገኙበትን ሁኔታ ማመቻቸት፤

- የአገራችን እግረኞች በበለጸጉ አገሮች ከሚኖሩ እግረኞች ልምድ የሚያገኙበትን መድረክ መፍጠር፤ . . . ወዘተ።

ይህን ዓላማችንን ከግብ ሳናደርስ የማኅበራችን ሊቀ መንበር ቮልስ ገዝተው ማኅበራችንን ከድተው የባለመኪኖችን ግንባር ተቀላቀሉ።

ምቡዝ ይህን ማብራሪያዬን ከመ ጤፍ ሳይቆጥር ወረቀቴን አፍተልትሉ ወደ ኪሱ ከጨመረ በኋላ ወደ መጻዳጃ ቤት ተመለሰ።

ከዚያም አንድ ድርቀት የያዘው ሰው ከሚፈጅበት ሰዓት በላይ ቆይቶ ከሸንት ቤት ከተመለሰ በኋላ፤

«ምን ዋጋ አለው?» ብሎ ተከዘ።

«ምነው?» አልሁት።

«ጀርመኖች ሽንት ቤታችን ውስጥ ሲገቡ እንዴት ይገቁን? . . የላሊበላ ሕንፃችንን ክብር የተጨማለቀ ሽንት ቤታችን ይጋርደዋል። እኔ ከቅድም እስካሁን፣ አምስት ባሊ ውኃ እያመላለስሁ ሦስት የመጻዳጃ ቤት መቀመጫዎችን አጸዳሁ። ጀግና አይደለሁም? አምስት ባሊ ውኃ ማፍሰስ ዐድዋ ላይ ደም ከማፍሰስ የማይተናነስ ብሔራዊ ተግባር ነው። አይመስልህም?»

ከጥቂት ዝምታ በኋላ ቀጠለ፤ «ከነገሩ ሁሉ የምጠላው ስለ አገሪ ማሰብ ነው። አገሪን ሳስብ ደስታዬን አበላሻለሁ። በተለይ የውጭ አገር ሰው ካየሁ ሳልፈልግ አገሪን ካገሩ ጋራ ማነጻጸር እጀምራለሁ። ስለዚህ በተቻለኝ መጠን ዙሪያዬን በፋሲል ፖሊሲ አጥሪ ማንም ፈረንጅ ወደ ሕይወቴ ሰርጎ እንዳይገባ ለማገድ እጥራለሁ።»

«ፈረንጅ ማዬት ካልወደደህ ለምን ወደዚህ ቤት ትመጣለህ?» አልሁት።

«ሴቶችን ፈልጌ!» ሲል መለሰልኝ «ዐየህ! ካገር ፍቅር የሚገኘው ደስታ በየዘመኑ ይለያያል። ምንጅላቶቻችን በአክሱም ሥልጣኔ ጊዜ ይሰማቸው የነበረው የአገር ፍቅር ስሜት ለእኛ አይሰማንም። በአክሱም ሥልጣኔ ጊዜ የነበረው የሴት ገላ ጣዕም ግን አሁንም አለ። . . . በረጅም ጊዜ ልምዴ! ቆንጆ ቆንጆ ሴቶች

የት እንደሚገኙ ዐውቃለሁ። የቋንቋ ትምህርት ቤት ቆንጆ ሴቶችን እንደ ማግኘት ይስባል። ፈረንጅ በይፍሬንድ ለማጥመድ ያቀዱ ሴቶች እዚያ ይከማቻሉ። እና የፈለጉትን ፈረንጅ እስኪያገኙ ድረስ አብሯቸው የሚያዘግም ቢያገኙ አይጠሉም። ሁለተኛ፣ እንደ ሄለን ያሉ በውጭ አገር ባል ያላቸው፣ ከባላቸው ጋራ ለመቀላቀል ቋንቋ የሚማሩ ሴቶች አሉ። እኒህ ሴቶች ለጊዜው ብቸኛ ስለሆኑ በብቸኝነታቸው መግባት ትችላለሁ። ከእኒህ ሴቶች ጋራ ያን ነገር ብትጀምር ባላቸው ራቱን በምወራጭበት ሰዓት መኝታ ቤት ድረስ ገብቶ በሽጉጥ ያዳፍነኛል ብለህ አትሰጋም። ሴቶቹ ጉዳዩን በጥናት ስለሚያሳብቡት፣ ለሽውከኛ ትዝብት የተጋሰጡ አይደሉም። በዚያ ላይ፣ እኒህ ሴቶች በኢኮኖሚም በስሜትም ባንተ ላይ ጥገኛ አይሆኑም። ለቋንቋ ትምህርት የሚከፍሉት ገንዘብ ካላቸው ድሃ አይደሉም። ሌላው፣ እንደምታውቀው ፍቅር ሲውል ሲያድር ጭቆና ይሆናል። እኒህ ሴቶች ግን ለጥቂት ጊዜ አብረውህ ቆይተው ወደ ውጭ ይሻገራሉ። ገላቸውን እና ጸጸታቸውን ይዘው ይሄዱልሃል። በዚያ ላይ ብዙ ያበሻ ወንድ የሴቶችን ያህል ቋንቋ ስለማይማር ያን ያህል ተፎካካሪ አይኖርብህም። እንግዲህ ይህን ምስጢር ለብቻዬ ስለማውቅ ከብዙ ቤላ አቢሲኒያዎች ጋራ በሞኖፖል ተደስቻለሁ። ግን ምን ዋጋ አለው? ደስታ በጎተራ አይጠራቀምም። እንግዲህ ተመልከት! ሴት ፍለጋ ጣልያንኛ እና ፈረንሳይኛ ተምራለሁ። አሁን ጀርመንኛ እየሞከርሁ ነው። ነገ ስሞላልኛ ከመማር ምን ያግደኛል?»

ሣቱን ድንገት ብልጭ አድርጎ ቀጠለ። «የቋንቋ ትምህርት እንዲህ ዐይነቱን ደስታ ቢያመጣልኝም ደባል ሐዘን አለው። ከፈረንጅ ጋራ ያገናኘኛል። ፈረንጅ ሳይ ለራሴ ያለኝ አክብሮት

እንዲህ ዐይነቱን ደስታ ቢያመጣልኝም ደባል ሐዘን አለው። ከፈረንጅ ጋራ ያገናኘኛል። ፈረንጅ ሳይ ለራሴ ያለኝ አክብሮት ፈተና ውስጥ ይገባና ደስታዬ ይደፈርሳል።

... ከአማማ የወረሰሁት አሪፍ ቤት ውስጥ እኖራለሁ። ግን ምን ዋጋ አለው? ለእኔ ዐይነት አኗኗር አይሆንም። በየቀኑ ሴት ይገድ ስመጣ ጎረቤቶቼ በየመስኮታቸው እንገታቸውን አሾልከው ያፈጡብኛል። ባለፈው አንድ ሰውዬ ከሁለተኛ ፎቅ ላይ ሆኖ ሲያፈጥ ወድቆ ወገቡ ተሠባረ። በማግሥቱ በዊልቸር ላይ ተቀምጦ እንደገና ማፍጠጡን ቀጠለ. . . አቤት! ደም ባስተያየታቸው ውስጥ ያለውን ሳንሱር ብታዩው. . . አንዳንዴ ሳስበው አብርሃም በድንኳን ውስጥ ለመኖር የመረጠው ወዶ አይደለም። ጎረቤቶቼ ሲደብሩት ቤቱን በበርሳው አጣጥፎ ከትቶ ወደ ሌላ ቦታ መሄድ ይችላል። እንዲህ ዐይነት ልዩ ነጻነት ስላገኘ ጤናው ተጠብቆ አምስት መቶ ዓመታት ኖረ። እኔ ግን የገዛ መንገዴ እስረኛ ነኝ፤ . . ትላንት ማታ እስኪጨላልም ድረስ ጠብቄ አንዲን ይገድ ወደ ቤት እየመጣሁ ነው። እና ድንገት በጨለማው መሀል አንድ ድንጋይ እንደ ሌሊት ወፍ ውልብ ብሎ ጀርባዬ ላይ ዐረፈ። ማን የመታኝ ይመስልሃል? ሚስቱን ያባለግሁበት አበሻ ከበርሊን ድንጋይ ወርውሮብኝ እንዳይመስልህ፤ አይደለም።

ከጎረቤታችን ከሚኖሩ ጎረምሶች አንዱ ነው። ይህ ሰው የሴት ደስታን አያውቅም። የሴት ብልት እንኳን ያየው የጎጂ ልማድ አስወጋጅ ኮሚቴ በሚያሳየው የግርዛት ቪዲዮ ላይ ነው። ታዲያ በድንጋይ ቢወገረኝ ይገርምሃል?»

* * *

—

ዘወትር ከሰኞ እስከ ዐርብ ከቀኑ ስድስት ተኩል ጀምሮ

ተማሪዎች ከቋንቋ መማሪያ ክፍሎች ወጥተው ወደ ካፌው ከመጡ በኋላ ምሳ ያዝዛሉ። ያዘዘት እስኪመጣ ድረስ አንድ ቦታ ተጠራቅመው እንደ ወፍ ጫጩት መንጫጫት ይጀምራሉ። ሴቶች ደብተራቸውን ገልጠው በአንድ ቃል ዙሪያ ትንሽ ሲከራከሩ ከቆዩ በኋላ ከመ ቅጽበት ርእስ ለውጠው፣ አንዲቱ ተማሪ ይዛው የመጣችውን የፎቶ ግራፍ ነዶ እየበዘበዙ ማድነቅ ይጀምራሉ፤ «ወይኔ እዚህ ጋ እንዴት አ - ባሽ አድርገሽ ነው የምታምረው!» የሚል ልሰልሰ የሴት ድምፅ ይሰማል።

ከሴቶች ጫጫታ የተረፈውን ክፍተት ለመጠቀም ወንዶች መሽማት ይጀምራሉ። «አኔን አሰጨርሰኛ!» የሚል የዛቻ እና የልመና ቅልቅል ይወረወራል። ወሬውን ለግማሽ ሰዓት ተቆጣጥሮት የቆዩ ወጣት፣ «የኢትዮጵያ ሕዝብኪ...» ብሎ የጀመረውን ሐረግ ሳይቋጭ ሞባይሉ ይጮህበትና ሞባይሉን አንሥቶ ከወሬው መንበር ለጊዜው ይሰናበታል። ይህኔ ሌላው እንዲያዳምጥ ብቻ ተፈርዶበት የቆዩ ጭቁን አድማጭ፣ ባለሞባይሉ ስልክ የሚያወራበትን አጋጣሚ ተጠቅሞ የወሬውን ጭብጥ ቀይሮ ስለ ፋሽን ማውራት ይጀምራል። በቅርቡ ወደ አገር ቤት ስለ ገቡ የጣልያን ጅንሶች ጥሩ እየተነተነ ሳለ በሞባይሉ ሲያወራ የቆየው ወጣት ስልኩን አጣድፎ ዘግቶ፣ «እና እንዳልጓችሁ የኢትዮጵያ ሕዝብኪ...» ብሎ ወሬውን ይቀሰጠላል።

ይህ ሁሉ ሲሆን ምዑዝ ጸጥ ብሎ ይቀመጣል። ተናጋሪዎች የእሱን ትኩረት ፍለጋ እጁን ሲጎትቱት፣ አንዳንድም እንደ ፀጉር ክርክሚ አገጩን በየአቅጣጫው ሲያሟዙሩት አንድ ቃል ሳይተነፍሱ ይታገሣል። መስማቱን እና መስማማቱን ለመግለጽ ለዚህኛው ተናጋሪ ራሱን እሃናጠ፣ ለዚያኛው የዐይን ጥቅሽ እያበረከተ ይቆያል። «ተማሪዎች ምሳ ከመብላታቸው በፊት ለማውራት

እንጂ ለማዳመጥ ዝግጁ አይደሉም!» ይላል።

እውነትም ምሳ ከተበላ በኋላ ጸጥታ ይሰፍናል። አዳሜ ጥርሱን በስቴኪኒ እየጎረጎረ፣ በኛውን ፋት እያለ፣ ጨዋታ ለዳይጆሽን ይጠቅመው ይመስል፣ «ተጫወቱ እንጂ» እያለ አጠገቡ ያለውን መማጠን ይጀምራል። ይህኔ ምዑዝ በዙሪያው ያሉት በሙሉ የወሬ ዝናራቸው ባዶ መቅረቱን ስለሚያውቅ ያለምንም ተሻሚ ንግግሩን ያሻገጉደጉደዋል።

«በታምነም ባታምነም አንድ ነገር ልነግራችሁ አፈልጋለሁ» ይላል ከፊት ለፊቱ የተቀመጡትን ተራ በተራ እየቃኘ። በዚህ ኮርስ ማጠናቀቂያ ላይ አሪፍ ነጥብ ያስመዘገበ ተማሪ የጀርመን መንግሥት ስኮላርሽፕ ይሸልመውና ወጪውን ችሎ ያስተምረዋል። በኮርሱ መጨረሻ ተወዳድራ አንደኛ እንደምወጣ አትጠራጠሩ! ያኔ ስኮላርሽፕን ሲሰጡኝ አምቤ አልቀበልም አላለሁ። Aufuhr! አብዮት ይሏል ይህ ነው። እንግዲህ አውሮፓ ውስጥ መኖር የማይፈለግ ኢትዮጵያዊ መኖሩን ለዓለም ማሳዩት ራሱን የቻለ ሬቮሎሽን አይደለም?

«የኔ ቆንጆ እንደምትገምቺው(ወደ አንደኛዋ ተማሪ ዞሮ)፣ አንድ አሜሪካዊ ወደ ጀርመን ለመግባት ጀርመንኛ መማር አይጠበቅበትም። ባለኛው ሰዓት ይገባል። ኢትዮጵያዊ ግን ጀርመንኛ እንዲማር ይገደዳል። ለምን ብትል(ወደ ሌላው ተሰጠላቢ ዞሮ)፣ ያው በፈተና መውደቅን ስበብ አድርገው ወደ አገራቸው እንዳይገባ ለማገድ ነው። የአርበኝነት ስሜታችንን ለጊዜው ገሸሽ አድርገን ብናወራ አውሮፓውያን ጉልበታቸውን እና ብልጠታቸውን ተጠቅመው ወደ አገራቸው እንዳገባ የሚያደርጉን የመኖር ሕግ ስለሚያስገድዳቸው ነው። አውሮፓ ውስጥ ባላገሮቹ

መሬት ላይ አልጻገውቸው! እስኪረገቡ! እንትናቸው እስኪነትብ እየተሳረሩ ይቀፈቅፋሉ። ይህን ዝም ብሎ ማለፍ አንዴት ይቻላል? ባላገሮች ስደተኞችን፣ «ይህች የምትኖሩበት አገር አባቶቻችን ያቀኑት ምድር ነው!» ብለው ሲሏቸው ስደተኞች እና አንግዶች ግን፣ «ምድር የእግዜር ነው!» ይላሉ። ይህች ፈሊጥ የርስት አልባ ሰዎች ብልጠት ናት - ከምድራዊው አባት ያልተገኘውን ርስት በሰማያዊው አባት ስም ለመካፈል ነው።

.. እስኪ አስቡት፣ አውሮፓውያን በቅኝ ግዛት ምድራችንን ለመውረስ ጠመንጃ ይዘው ሲመጡ ጋሻ እና ጦር ይዘን ወጥተን አልተጋፈጥናቸውም? Ja! የኛም ነገር ከዚህ አይለይም! ዐየሀ በታሪክ እንደተመለከትነው፣ ጀግናው ተዋግቶ ደካማው ተራብቶ የሌሎችን አገር ይቀማል። ጀግና በደሙ፣ ወላድ በሰጠርሙ አገር ያቀናል። Well... ለምን ይህን ትተን ስለሌላ ነገር አናውራም።»

ምዑዝ ስለ ሌላ ነገር የሚለው ስለ ሴት ነው። ከአገር ወሬ ለማምለጥ ስለ ሴት ማውራት ይጀምራል። ግን ስለ ሴት እያውራ ሳያውቀው ስለ አገር ማውራቱን ይቀጥላል። ለካ ሴት የአገር ቁራኛ ኖራለች። ሁለቱ ተቆላልፈው የምዑዝን ጠረጴዛ ሲዘሩት ቆዩ።

* * *

ገዢ ሰዎች ምዑዝ በኔ ሕይወት እና ጠባይ ላይ ጫና ያሳደረ ይመስለኛቸዋል። ይህን ጉዳይ በተወሰነ መንገድ እውነት ነው! ግን ከምንቀራረጠበት የምንለያይበት ይበዛል። ይህን በተሻለ መንገድ ለማብራራት አንድ ትዝታ ልጩምር!...

¹ አልጻገው፡- ምዑዝ ለወንድ ብልት የለጠው ስያሜ ነው። ጥቶ የመነገት ባሕርይውን ለመጠቀም ሳይሆን አይተርም።

አንድ ቀን ቁጭ ብዬ ሳስብ፣ የመክሊት ፍቅረኛ አቶ ያን አባቴ እና ምዑዝ ባንድ መሥመር ተገናኝተው አገኝኋቸው።

አቶ ያን በቴምብር ውስጥ ካልሆነ በቀር በዱር ውስጥ እምብዛም የማይገኙ የዱር እንስሳት ተከባካቢ ድርጅት ውስጥ ይሠራል። እንዲህ ዐይነቱ ነገር የዘመኑ ፋሽን ነበር። እኔ በምኖርበት ሠፈር እንኳ በዱር እንስሳት ዙሪያ የሚሠሩ ብዙ መንግሥታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ይገኛሉ። ለምሳሌ፣ አሳዳጊ አልባ ግልገል ነብሮች ጡጦ አጥቢ ድርጅት፣ የአንበሳ ጋማ አበጣሪ ድርጅት፣ ሽልምልማቸው የደበዘዘ የሜዳ አሀዮች ቆዳ እድማቂ ድርጅት፣ የቀጭኔዎች አንገት ርዝመት ደረጃ መዳቢ ድርጅት፣ የተሰደዱ ወፎች ናፋቂ ድርጅት... ወዘተርፈ።

ከነዚህ ሁሉ በጠልጽግና ብልጫ ያለው ጀርመን በቀል የሆነው አቶ ያን የሚሠራበት ድርጅት ነው ይባላል። የአቶ ያን ድርጅት ለእንስሳት በጣም ከማሰቡ የተነሳ፣ «ኢትዮጵያ ውስጥ ድርቅ ቢከሠት ሣር በል እንስሳትን ወደ ኬንያ ወይም ወደ ኮንጎ በመውሰድ አስገጦ ሲጠግቡ ወደ አገራቸው በመርከብ የመመለስ አቅም አለው!» ይባላል።

አቶ ያን ካፌው ውስጥ በ-ና እየጠጣ፣ ዶክተር ሰሎሞን ይርጋ የተባሉ ምሁር የጻፉትን «አጥቢዎች» የተባለ መጽሐፍ ያነባል። መጽሐፉ ውስጥ ስለ አጋዘን፣ ስለ ድኩላ፣ ስለ ኒያላ፣ ስለ አንበሳ፣ ስለ ሳላ፣ ስለ ጅብ፣ ስለ ዝሆን ስለ ሌሎችም አጥቢ እንስሳት የቀረቡ ጥናቶች እና ሥዕሎች ይገኛሉ። አቶ ያን የዚህን መጽሐፍ አንድ ቅጅ ገዝቶ ሲያበረከትልኝ የሕይወቴን አንድ ክፍል የሚያሳስብ ነጥብ አገኘሁበት።

ከዛሬ ገዢ ግመታቸው በፊት እናቴ እኔን ነፍሰ ጡር ሳለች፣

«የአንበሳ ሥጋ አማረኝ!» ብላ አባቴ እንዲያመጣላት አጥብቃ ለመነኘት። አባቴ ሐሳቧን እንድትቀይር በማግኘት ወይም በማስፈራራት ፈንታ ለእሷ ያለውን ፍቅር ለማሳየት እርጌ ጭካዝ ጠመንጃውን ተሸክሞ ለአደን ይወጣል። ለአደን የመረጠው ቦታ በጊዜው በደብረ ማርቆስ የሚገኝ የእንባት መደብር የነበረ ውትርን በተባለ ወንዝ አጠገብ የበቀለ ጫካ ነበር። አባቴ እዚያ ገብቶ መጀመርያ ሳላ የተባለውን ሣር በል ገደለ፤ ከዚያ የሳላውን በድን በደረቅ ግንድ ላይ አጋድሞ አንበሳው የሳላውን ሥጋ አነፍንፎ ሲመጣ ለመግደል ይጠባበቅ ጀመር። ቢጠብቅ፣ ቢጠብቅ አንባው ብቅ ሳይል ጀንበር ወደ ጎራዎ መንሸራተት ጀመረች። በአንበሳው ፈንታ ድንኳን ሠባሪ ጥንብ አንሣዎች በግዳዩ በድን ላይ መራከት ጀመሩ። አባቴ በጣም ነደት፣ ጥንብ አንሣዎቹን አንድ ባንድ በጥይት ነድፎ እየጣለ በሳላው ዙሪያ ጎዘጎዛቸው። ደርዘን ሙሉ ጥንብ አንሣ ከገደለ በኋላ ግን ጥይት መጨረሱን ተገነዘበ። ይህን ዱር ውስጥ ሆኖ የአባቴን ጥይት መጨረስ በደመ ነፍስ የተረዳው አንበሳ እየተጎማለለ ወጥቶ ሳላውን እየዘነጠለ ማጣጣም ጀመረ። አባቴ ምንም ማድረግ አልቻለም። ጭካዝ ጠመንጃውን እንደ ከዘራ እየተመረከዘ ወደ ቤቱ መመለስ ጀመረ። ቤቱ ሊደርስ ጥቂት ምዕራፎች ሲቀሩት ግን ከኋላው ጅብ እንደ ተከተለው ተመለከተ።

አደጋው በተከሠተ በማግሥቱ የመንደራችን ዕድር ያደራጃቸው ወጣቶች በመንደራችን ውስጥ የሚኖሩ ጅቦችን በአጠቃላይ በቁጥጥር ሥር አውለው፣ አባቴን ገድሎ የበላውን ጅብ ለመለየት መላ መቱ። በወፍጮ ቤት የአህል ሚዛን ላይ ምርኮኛ ጅቦችን ተራ በተራ በማውጣት መዘናቸው። አንድ ጅብ በአማካይ ስምንት ኪሎ ይመዘናል። አባቴ ስድሳ ኪሎ ይመዘን ስለ ነበር በወቅቱ ስድሳ ስምንት ኪሎ መዝኖ የተገኘ ጅብ ያባቴ

ገዳይ እንደ ሆነ ተደርሶበት ተረሸነ። ጅቡን የገደሉት ለበቀል አልነበረም። የአባቴን ቀብር ለማስፈጸም የገድ ይህ መደረግ ነበረበት። ባንድ በኩል ጅቡ ያባቴ አስከሬን መክተቻ ሆኖ አገለገለ። በሌላ በኩል አባቴ እና ጅቡ ባንድ መቃብር ውስጥ በጅምላ ተቀበሩ። ከአብማ ቤተ ክርስቲያን ጓሮ የሚገኘውን ይህን የጋራ መቃብር ቀን ቀን ያባቴ ቤተሰቦች፣ የጅቡ ቤተሰቦች ማታ ማታ ይገዙታል።

ይህን ከመንደራችን የፈለቀ የጀርባ ታሪክ ከሰማሁ በኋላ በልጅነቴ ያባቴ ሞት ጸጸት ሆኖብኝ ነበር። እናቴ እኔን ባታረግዝ ኖሮ፣ የአንበሳ ሥጋ አያምራትም፤ አባቴም አጉል አይሞትም፤ ብዬ በመረገዜ ተጸጸትሁ።

እያደግሁ ስሄድ ግን ጸጸቴ ወደ እፍረት ተቀየረ። በጀግኖች አገር ውስጥ በጅብ የተጠላ አባት ልጅ መሆኔን ማወቁ አሸማቀቀኝ። ምናል አባቴን የበላው ጅብ መሆኑ ቀርቶ የንግሥና ምልክት የሆነው አንበሳ በሆነ፤ ምናል ሳላው በቀንዱ በዘከዘከው፤ እያልሁ ተጸጸትሁ። በቅርቡ አቶ ያን በሰጠኝ «አጥቢዎች» በተባለው መጽሐፍ ስለ ጅብ የተጻፈውን ሳነብ አንዳች የክብር ምልክት አጣሁበት። ይባስ ብሎ ባንድ የመጽሐፉ ክፍል አንድ ጅብ ከገዛ ከብደቱ ስምንት በሙቶ የሚያህል ሠገራ እንደሚጥል አነበብሁ። አቤት ግፍ! ይህን ያህል ለማራት በእግዚር አምሳል የተፈጠረውን አባቴን መብላት ፍትሐዊ ነው? እያልሁ ተከዝሁ።

መጽሐፉን እንደ ያዝሁ ቤተሰብ ስባክን የተመለከተኝ ምዑዝ፣ ጥራዙን ከእጅ ወስዶ ማንበብ ጀመረ። በማግሥቱ መጽሐፉን ሲመልስልኝ የወደዳቸውን ሷንቀጾች አሥምሮባቸው ነበር። ስለ ሳላ በተጻፈው ውስጥ የሚከተለውን በቀይ አስክርቢቶ

አሥምርቦታል።

«...ሳለ - በሥሪያ ጊዜ በመጀመርያ ወንድየው ከገላ በኩል ያሸታል። ሆኖም እሷ ከኦርማው በስተገላ ለመሆን በምታደርገው ጥረት ዑደት ያደርጋሉ። ወንድዬው ከፊት ለፊት ከመጣባት ራሷን ትከላከላለች። እንዲህ በኩብ ከተሟሟ በገላ በርከክ ብላ ትሸናለች። ሽንቷን የሚያሸተው ወንድ በርግጥ መሞቷን ካወቀ የፊት እግሩን እያሣ መከተሉን ይቀጥላል። ከዚያ በገላ እግሩቿን አጠፍ ካደረገች እና ጭራዋን ወደ ጎን ፈቀቅ ካደረገች ወንድየው ይወጣታል። ግንኙነት ይፈጽማሉ።»

በመጽሐፉ ውስጥ ስለ ዝሆን በቀረበው ጥናት ደግሞ፣ «የወንዱ ዝሆን ብልት እስከ 27 ኪሎ ግራም ይመዝናል» የሚለውን አሥምርቦታል። ስለ ጅብ ከተጻፈው መሀል ምዑዝን ያሳሰበው በወንዱ ጅብ እና በሴቷ ጅብ መካከል ያለው መመሳሰል ነው። የሚከተለውን በቀይ እስኪቢርቶ አድምቆታል፤

«...የሴት ጅብ ቂንጥር የወንድ ብልት ያህል ማደግ፣ በሙማ የሞላው የሴቷ ላት የቆለጥ ከረጢት የወንድ መምሰሉ የውንጃጥብር መንሥኤ ነው።»

ከአቶ ያን የተዋሰሁት ስለ አጥቢ እንስሳት የሚያትተው ይህ መጽሐፍ ለኔ ውርደትን፣ ለምዑዝ ሽፍደትን እንዳመጣብን ዐይኜ ተገረምሁ፤ የልዩነታችንን መጠንም ተረዳሁ።

ምዕራፍ ስምዕንት

ከሌሎች እንደ ሰማሁት፣ ራሱም እንደ ነገረኝ ከሆነ፣ ምዑዝ ጭንቅየለሽ ኑር ይኖራል። ከሁለተኛ ባለቤታቸው ጋራ በአሜሪካ የሚኖሩ እናት አሉት። እናቲቱ ወደ አሜሪካ ሊወሰዱት ቢሞክሩም እርሱ ግን፣ «ከአገሪ አልወጣም፤» ብሎ ድርቅ አለ። ከዩኒቨርሲቲ ከተመረቀ ዓመታት ተቆጥረዋል፤ ግን ሥራ አልያዘም። እንዴት ይኖራል? «ሁለተኛ ዲግሪዬን እየሠራሁ ነው፤» ብሎ ለእናቱ ስለ ነገራቸው በየወሩ ዶላር ሲልኩለት ቆዩ። ከዕለታት እንድ ቀን፣ «ይህ ሁለተኛ ዲግሪ ማለቂያ የለውም እንዴ?» ብለው በስልክ ጠየቁት። ሲያስበው ለካ ጊዜው ነጉዷል። «...አ! ሳልነግርሽ ፒ.ኤች. ዲዩን በዚያው ቀጠልሁ፤» ብሎ ዶላር መመንዘሩን ቀጠለ። ያም ሆኖ ገንዘብ አይበቃውም ነበር።

አንድ ቀን እንዲህ አለኝ፤ «...የምትችል ከሆነ ከአንዲት ሴት ጋራ ተማምኑ ኑር። ነቢያት (አታመንዝሩ) ብለው ያዘዙት ከኢኮኖሚ አንጻር የሚያመጣውን ኪሳራ አይተውት ነው። እንዲያውም አንጻንዬ ሳስበው (መንዘረ) የሚለው ቃል (አመንዘረ) ከሚለው ግስ የተገኘ ይመስለኛል። እኔ ብቻ እንዳልመስልህ አባቴም የዚህ ሰለባ ነበር።

ነፍሱን ይማርና አባቴ ወደ ውሽማው ሲሄድ ለእጅ መንሻ አንድ ኩንታል ከሰል ያስጭናል። ከውሽማው ወደ እማማ ሲመለስ ደግሞ ጸጸት ስለሚሰማው ጠቦት በግ አስጭኖ ይመጣል። ምን ልበልህ! እኛ ቤት በር ላይ በግ ታስሮ ካየሁ አባዬ ሌላ ቤት ጋራ ሄዶ እንደ መጣ ይገባኛል።»

«ሁልጊዜ በግ መግዛት ትንሽ አይከብድም?» አልሁት።

«ሁልጊዜ አይደለም። አባዬ በግ የሚያመጣው ከውሽማው ጋራ ከተኛ ብቻ ነው። ከተሳሳመ ደግሞ ደሮ ያመጣል።»

አባካኙ ምዑዝ፣ ሌቶችን ባጭር ጊዜ ለማማለል የማያስችል ፓስወርድ እንዳለው ቢናገርም፣ ፓስወርዱ ወደ ሂለን ሊያስገባው አልቻለም። ለመጀመርያ ጊዜ ምዑዝ ሂለንን ሲቀርባት የደረሰበት ነገር ትዝ ይለኛል። ሂለን ወደ ካፌው ገብታ፣ ተጋሪ አልባ ወንዝር መርጣ ከተቀመጠች በኋላ ሰላጣ እንዳመጣለት አዘዘች። ያዘዘችውን ይገጥመኛቸው ከጠረጴዛዋ ላይ ሳስቀምጥላት፣ «ሁልጊዜ አትክልት ስትበይ ነው የማይሸ፣» የሚል ድምፅ ተሰማ። ዞር ስል ምዑዝ ነው። ሳያስፈቅድ ከፊት ለፊቷ ቁጭ ካለ በኋላ፣ «ቪጂቴሪያን ለመሆን ምን እነሣሣሽ?» ሲል ሰማሁት።

ሂለን፣ አድርቆ በሚጥል አስተያየት ከገረመመችው በኋላ ምንም ሳትመልስለት የጨውን ብልቃጥ አነሣች። እኔ እንዲህ ዐይነት አጋጣሚ ቢገጥመኝ በእፍረት ሥራዬንም አገራቴንም ለቅቄ እሄድ ነበር። ምዑዝ ግን ባፈጠጠ ድርቅና ጥያቄ እየጠየቀ፣ ለጥያቄው ራሱ መልስ እየሰጠ «ይተረተር» ጀመር።

«Well. . . ለነገሩ ሳይንቲስቶች ቅጠላቅጠል እና ፍራፍሬ መብላት ዕድሜን እንደሚያስረዝም አረጋግጠዋል። ግን ምን ዋጋ አለው? በእኛ አገር ብዙ ሰው የሚሞተው በመኪና አደጋ

ነው። መኪና ደግሞ አትክልት የበላውን ሰው ካልበላው ለይቶ አይገጭም። ምናልባት ቪጂቴሪያን የሆንሽው ለእንስሳት ያለሽን ፍቅር ለመግለጽ ይሆን? እዚህ ላይ እውነት አለሽ። . . . እንስሳት እንደ ሰዎች ደገንታቸው ሊጠበቅ ይገባል። ይገርምኛል! ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት ሸፕንአወርን በጀርመንኛ እያነበብሁ ነበር። እንስሳት ከሰዎች የሚለዩበትን ነገር ለማብራራት ዐሥር ገጽ ሙሉ ይዘበዝባል. . . ፤ ይቺን ታህል አላሳመነኝም!! እንደኔ እንደኔ ሰውን ከእንስሳት የሚለየው የፓርክ አጥር ነው። እውነቱን ነው የምልሽ፣ አንድ በሬ ዕድሉን ካገኘ እንደ ኤንሽታይን ከመሆን ምን ያግደዋል? እኔ ለምሳሌ፣ ዓለም አቀፍ ግኝቶችን ያበረከቱ ሁለት ኢትዮጵያውያንን ዐውቃለሁ። አንደኛው፣ የቢላሃርኪያን መድኃኒት ያገኘው አክሊሉ ለማ ሲሆን ሌላው ቡናን ያገኘው ፍየል ነው። እኛ ሰዎች ግን አድላዊ ስለሆን ግኝቱን ለፍየሉ ስይሆን ለእረኛው ሰጠነው! . . . እና የእንስሳትን ደገንት ለመጠበቅ የምታደርገው ነገር በሙሉ ድጋፍ ያስፈልገዋል ባይ ነኝ።

በእምነትሽ መግባት አይሁንብኝና ቪጂቴሪያኒዝም አንድ ስሕተት አለው። ተክሎችን ከግምት አያስገባም። ዐየሽ፣ ለጠቦት በጎች የምንራራውን ያህል ለጥቅል ጎመኖች መራራት ይገባናል። ዘርዐ ያዕቆብ እንዳለው ዕፀዎትም ነፍስ ያላቸው ይመስለኛል። እውነቱን ነው የምልሽ፣ እግሩ ባይታሰር ኖሮ ጎመን ሰው ሲያይ ሮጦ ያመልጥ ነበር። እንዲያው ቪጂቴሪያን ከሆንሽ ስንት ጊዜ ሆነሽ?»

«ቪጂቴሪያን አይደለሁም!» አለች ሂለን ሳሕኗን ይዛ እየተነሣች። ምዑዝ የጨው ብልቃጣን ይዞ እየተከተላት፣ «ታዲያ ሰላጣ የምታዘወትራው ሽምንድን ነው?»

«ሁዳይን ስለ ምጽም ነው!»

በሌላ ቀን ምዕዝ ወደ ካፌው ገባና ባይኑ ሰው መፈለግ ጀመረ። ይህን እንደ ልማዱ ብቻዋን ቁጭ ብላ ስታጠና ስለያት፣ እየነጠረ ሄዶ አጠገቧ ከተቀመጠ በኋላ፣ « . . . ዛሬ የልደት ቀኑ ስለሆነ ይህን ስጦታ አበረከትልኻለሁ፤» ብሎ ይዘላት የመጣውን ትልቅ ጥቅል ሰጣት። « . . . እ! Vielei Danke (በጣም አመሰግናለሁ!) አለችና እየሳቀች እቅፍ አደረገችው። የስጦታው ጥቅል ሲፈታ ባለ ሦስት ጣት የሻማ ማብርያ መቅረዝ ሆነ። ከተሰነባበቱ በኋላ ለምን አበባ እንዳለመጣለት ስጠይቀው፣ «አንተ ስለ ሴት ምን ታውቃለህ?» ብሎ ጀመረ። «ይቺ ልጅ በቀላሉ የምትጠር አይደለችም። አበባ ባመጣለት ነገ ትረሳዋለች። እኔም ሮዋ ውጭ ባለው ባይፍሬንዲ ናፍቆት እና በትምህርቷ ሐሳብ ተሞልቷል። በዚያ መሀል ተጋፍቼ ከፊቷ ለመቆም ለየት ያለ ነገር ያስፈልገኛል። ዐየህ፣ ሰሞኑን በላምንት ሦስት ቀን መብራት ይጠፋል። እና ሻማ ባበራች ቁጥር ቢያንስ በላምንት ለሦስት ምሽት ታስበኛለች። ከብርሃን ጋራ አቆራኝታ ስለምታስበኝ ፍቅር በልቧ ይጮሳል፤ ምናል በለኝ፤ ታያለህ! ብቻ ሄለንን በእጅ ሳሳስገባ መብራት ገይል አሠራሩን እንዳያሻሽል ጸልይልኝ!»

በማግሥቱ ምዕዝ ለብቻው ትልቅ ወንበር ላይ ተንፈራጠ አጠገቡ ለመቀመጥ የሚቃጠውን ሁሉ፣ «ሰው አለ!» እያለ እያባረረ ሄለንን ይጠብቃል። ሄለን ከጥቂት ጊዜ በኋላ ገባችና፣ ለምዕዝ የተደበሰበሰ ፈገግታ አሳይታው አልፋው ሌላ ቦታ ተቀመጠች። «ስጦታው እንዴት አልሠራም?» አልሁት ጠረጴዛው ላይ ሻይ እያስቀመጥሁለት።

«ምን አውቃለሁ!» አለኝ ባከረፈ ድምፅ፤ «እኔ ሻማ ማብርያ

መቅረዝ ላበረከትላት ሌላው በጎን ጅኔተር አበርክቶላት ይሆናል!»

* * *

በሌላ ቀን የጀርመንኛ ቋንቋ ተማሪዎች እና ጥቂት ከውጭ የመጡ ተስተናጋጆች ካፌውን ሞልተው አትሌቶቻችን የሚያደርጉትን ውድድር በቴሌቪዥን እየተመለከቱ ነው። ምዕዝ ለአትሌቲክስም ሆነ ከአትሌቲክስ ለሚገኘው ብሔራዊ ድል ደንታ እንደሌለው ሲነገረኝ ቆይቷል። ያም ሆኖ፣ አሁን ከተመልካቾች መሀል ቁጭ ብሎ የቴሌቪዥኑን ስክሪን እና የሄለንን ፊት እያፈራረቀ ሲመለከት ያዝሁት። ውድድሩ ሊጠናቀቅ ሁለት ዙር ሲቀረው፣ ቀንኒላ በቀለ ከተወዳዳሪዎች መካከል አፈትልኮ ሲወጣ ምዕዝም ከተመልካቾች መካከል አፈትልኮ በመውጣት ከሄለን አጠገብ ቁጭ አለ። ሄለን በስሜት ውስጥ ሆና የምታደርገውን ሳታውቅ የሌላ ሰው የሻይ ስኒ አንሥታ ጠጣች። ቀንኒላ የመጨረሻው ዙር ፍጻሜ ላይ ሲደርስ፣ ካፌው ተደበላለቀ። ብርጭቆዎች እና ጠርመሶች ከቀንኒላ ሪከርድ ጋራ አብረው ተሠባብሩ። ሄለን ብድግ ብላ ስትጮህ፣ ምዕዝ ዘልሎ ከተጠመጠመባት በኋላ በግርግር መሀል ሩብ ከንፈሯን፣ ግማሽ ጉንጫን ይስም ጀመር።

ቀጥሎ የተደረገውን ለማየት አልቻልሁም። ሳይፈቀድለት ወደ ካፌው የገባ ሎተሪ አሂሪ በደስታ አብዶ፣ ቀንኒላን ያገኘ ይመስል እኔን ከነትሪዬ ተሸክሞ ወደ ደጅ አወጣኝ። በማግሥቱ ምዕዝ፣ ሄለንን እየጠበቀ ለእኔ እና ለመክሊት የሚከተለውን ተናዘዘልን።

«ሄለንን ማሳመን ከቻልሁ ሕይወቴ ወደ ሌላ ምዕራፍ ይሸጋገራል። ይኸው እናንተ ምክክሮች ናችሁ - መንዘዛዘል»

አቆማለሁ፤ ሥራ አይዛለሁ። አዎ፤ ለምን ወፍጮ ቤት ውስጥ አይሆንም! . . . ለገንዘቡ አይደለም! በቃ ለሞራል!!»

ከጥቂት ዝምታ በኋላ ኑዛዜውን ቀጠለ፤ «አንድ ሰው በመጨረሻ ሰዓቱ ላይ፤ «ምን አደረግሁ?» ብሎ ሲጠይቅ በኑሮ ውስጥ ያደረገውን ጥረት፤ በቁጥር እና በሥፍር ማስቀመጥ አለበት። አራት መሥርያ ቤቶች ውስጥ ሠራሁ፤ ገምሳ ከጠቆችን አደሰብሁ፤ ሁለት ሕንፃ ገነባሁ፤ ዘጠኝ ልጆችን ወለድሁ ማለት አለበት። በልኬት የማይታወቅ ሕይወት ዋጋ ቢስ ነው። እኔ ግን ደስታን ስፈልግ ኖርሁ። በመጨረሻ ሰዓት ምን አላለሁ? ደስታ አይሠፈርም። ይህን ያህል ኪሎ ደስታ ተደሰትሁ ማለት ይቻላል? ባንድ ወቅት የማውጣቸውን ሴቶች የጡት ማስያዣ የማጠራቀም «ሆቢ» ነበረኝ። አርባ የጡት ማስያዣ ከሰበሰብሁ በኋላ ምን ማድረግ ነው? አልሁ። ለካ አርባ ደስታ ተደስቻለሁ ብዬ ራሴን ለማሳመን ያደረግሁት ነው። ደስታን ለመቆጠር የተደረገ የመጨረሻ መከራ! . . . አያሳዝንም? እስኪ አስቢው መክሊትዬ፤ ጣልያንኛ፤ ፈረንሳይኛ ተምራያለሁ ግን ምን አደረግሁበት? ባለፈው ቋንቋው ዝም ብሎ እንዳይባክን የመጀመርያ ፍቅረኛዬ የጻፈችልኝን ደብዳቤ ወደ ጣልያንኛ ተረጎምሁት!» ብቻውን ይሥቅ ጀመር።

«በምታደርገው ነገር ሁሉ በላይ ቤት ትጠየቅበታለህ!» አለችው መክሊት። ምዑዝ ንቀት በተቀላቀለበት ፈገግታ ለጥቂት ሰከንዶች ሲመለከታት ከቆየ በኋላ፤ «ይህ እንግዲህ ከሞት በኋላ ባለው ነገር የሚወሰን ነው። Well . . . ሰው ነኝና ጉዳዩ ያላስበኛል። ባለፈው ለሁለት ቀን ያህል ቤቷን ዘገቼ ከሞት ቀጥሎ ምን አለ የሚለውን ጥያቄ አንሥቼ ተመራመርሁ። በመጨረሻም መልሱ መጣልኝ። ከሞት ቀጥሎ ያለው የቀብር ሥነ ሥርዐት ነው።»

ምዕራፍ ዘጠኝ

Also Sprach Mütz(ምዑዝ እንዲህ ሲል ተናገረ)፤ «ፍልስፍና አይመቸኝም፤ ከሜታፊዚክስ ይልቅ ሜታ ቢራን እመርጣለሁ፤ ከየት መጣን? ወዴት እንሄዳለን? የሚለው ጥያቄ ይህን ያህል ከባድ አይደለም። የመጣነው ከእናታችን ማሕፀን ሲሆን የምንሄደው ወደ አሜሪካ ነው። ሴ ፊኒ(አለቀ)። ደስቶቭስኪ፤ «እግዚር ከሌለ ሁለት ነገር ማድረግ ይፈቀዳል!» ይላል። እኔ ደግሞ እላለሁ፤ . . . እግዚር ባይኖርም የፌዴራል ፖሊስ ይኖራል፤ እና ካፌ ገብቶ ሳንበሳ በልቶ ሳይከፍሉ መውጣት አልተፈቀደም። ሌላ የሚያፈላስፍ ምን የቀረ ነገር አለ? ምናልባት ሞት። ሞት የሚያፈላስፈው ሕይወት ብርቅ በነበረችበት ዘመን ላይ ነው። ዛሬ ግን ሰዎች በኑሯቸው ደስታ ስላጡበት በሞት ማዘን አቁመዋል። ወደ የሴፍ ቤተ ክርስቲያን ለተብር ሄደህ ታውቃለህ? እንባ የሚያፈስ ሰው አታይም። እንዲያውም፤ የእኛ ሰፈር ዕድር ከዚህ በኋላ ሰው ሲሞት አስለቃሽ ጭስ ለመከራየት ዐቅዷል።

የገባኝን ያህል እንድናገር የሚፈቅድልኝ ማጠራጠብ የለኝም።

የሰምንተኛ ክፍል የታሪክ መምህራ አንድ ቀን፣ «የሠራተኛው መደብ ከከበርቴው መደብ በምን ይለያል?» ብለው ጠየቁኝ፤ እንደ ገባኝ መለስሁላቸው፤ «የሠራተኛው መደብ ከጭቃ የተሠራ ሲሆን አልፎ አልፎ አገሣ ጣል ይደረግበታል» አልጋቸው። ትንሽ ሲሥቁ ከቆዩ በኋላ ለአርባ ደቂቃ ያህል አንበረከኩኝ። እሺ፣ ተሳሳትሁ እንበል፤ ግን ቢያንስ ስላገናናጋቸው ምናል ቢምሩኝ።»

በሌላ ጊዜ ደግሞ ምዑዝ እንዲህ አለ፤

«... ፈላስፎች፣ መሪዎች እና ደራሲዎች ዓለምን ለመለወጥ ቃል ይጠሉ። የሚቻል ነው? ይህ ነገር(ወደ ቴሌቪዥኑ እየጠቀመ) ከዐሥር ደቂቃ በፊት በአልጄዚራ ጣቢያ በኩል የጋዛን ጦርነት ሲያሳዩን ነበር። መክሊት ወደ ኅብረ ትርኢት ፐሮግራም ቀየረችው። መክሊት ልክ ናት። የሰው ልጅ የቴሌቪዥኑን ቻናል እንጂ ዓለምን መቀየር አይችልም።»

“Contra Aristotle - የሰው ልጅ ተገንጣይ እንስሳ ነው። ባለፈው አንዱ «ያዲሳባ ልጅ» የሚል ጽሑፍ ያለበት ቴ-ሽርት ለብሶ ታዩ፤ ወዲያው ብዙ ሰዎች እንደ እሱ መልበስ ሲጀምሩ ተገንጥሎ «የሽሮ ሜቆ ልጅ የሚል ጽሑፍ ያለበት ቴ-ሽርት ለበሰ። ብዙ የሰፈሩ ልጆች እንደ እሱ መልበስ ሲጀምሩ ተገንጥለና «የእኛ ቤት» ልጅ የሚል ጽሑፍ ያለበት ቴ-ሽርት ለበሰ። በመጨረሻም ወንድሞቹ እንደ እሱ መልበስ ሲጀምሩ ተገንጥሎ «ታላቁ ልጅ» የሚል ጽሑፍ ያለበት ቴ-ሽርት ለበሰ።»

አንድ ቀን አንባብያን በሌሎበት ቤተ መጻሕፍት ውስጥ ተቀምጦን ሳለ ምዑዝ እንዲህ አለ፤

«... ስለ መጻሕፍትም እናገራለሁ፤ መጽሐፍ የደስታ

ምንጭ የሚሆነው ስታነበው አይደለም፤ ስትሸጠው ነው። ያም ሆኖ ልክፍት ሆኖብኝ አነባለሁ፤ የአማርኛ ልቦላዶች በጣም አዝጋሚ ታሪክ ስላላቸው ላነባቸው ስፈልግ ታክሲ ውስጥ እገባለሁ። ከደራሲው ያጣሁትን ፍጥነት ከሾፊሩ አገኛለሁ። የውጭ አገር መጻሕፍትን በተመለከተ የቋንቋ ዕንቁቅልሽ አለ። ጎረምሳ ሳለሁ የትርጉም ሥራዎችን አነብ ነበር። አሁን በቅርቡ አርጅናሌዎችን አግኝቼ ሳስተያያቸው ልዩነታቸው ገረመኝ። ዐየህ፣ የቪክቶር ኢጎ ልቦለድ እኛ ዘንድ ከመድረሱ በፊት ከፈረንሳይኛ ወደ እንግሊዝኛ ፣ ከእንግሊዝኛ ደግሞ ወደ አማርኛ መተርጎም ነበረበት። ከአርጅናሌው ጋራ ያለውን ልዩነት እንዴት ብዬ ላስረዳህ? የትርጉም ትርጉም ማንበብ ሁለት ኮንዶም ደርቦ አንትን እንደ ማድረግ ነው።

ምዑዝ ስና ስት ያን

አቶ ያን በየወሩ ሰባ ሺሕ የኢትዮጵያ ብር እንደሚያገኝ ይነገራል። ያም ሆኖ በየቀኑ ፈጣን ሎተሪ ሲፍቅ ዐየዋለሁ።

አቶ ያን ፎቶ ማንሣት ይወዳል። ለነገሩ ብዙ ፈረንጆች ከንጣታቸው ቀጥሎ ያለው መለዩአቸው ካሜራቸው ነው። ባለፈው መጻዳኝ ቤት ተቀምጬ ግድግዳ ላይ የሚከተለው ማሳሰቢያ በፓርከር ተጽፎ አነበብሁ። እንዲህ ይላል፤ «በሽንት ቤት ውስጥ ሰውር ካሜራ ስለሚገኝ ፈገግ ብለው ይጻጻፉ።» የፈረንጆችን መፍቅሬ ካሜራነት የሚያውቅ ተንኮለኛ ተማሪ የጻፈው ሳይሆን አይቀርም።

በዚህ ጉዳይ ሌላም ትዝታ አለኝ። በእኛ ሰፈር የበጎ አድራጎት ተቋም የከፈተ ጳጥርሷ መርሬ የተባለ ባለጸጋ የአየርላንድ ሰው ነበር። አቶ መርሬ በየዓመት በዓለ-ጾጎዳና ተዳዳሪ ልጆችን ሰጠበ

ራት ያበላል። በየዓመት በዓሉ ጥሪ የተደረገላቸው የኢትዮጵያ ቴሌቪዥን ጋዜጠኞች ራት ግብዣውን ቀርጸው ለሕዝብ ያስተላልፋሉ። ባንድ ራት ግብዣ ላይ ችግር አመዳይ ያለባቸው የጎዳና ልጆች በጠረጴዛቸው ዙሪያ የጠመኔ ሐውልት መስለው ተደርድረው እንዲበሉ አስኪታዘዙ ድረስ ይጠብቃሉ፤ ምግቡ ቢቀርብም አቶ መርፌ ከካሜራ ጀርባ ቆሞ “Action” ብሎ እስኪያዛቸው መታገሥ አለባቸው። በዚያ ምሽት የኢ.ቴቪ ጋዜጠኞች ቢጠበቁ ቢጠበቁ ብት ሳይሉ ቀሩ። አቶ መርፌ፣ ጋዜጠኞች መቅረታቸውን ካረጋገጠ በኋላ ወደ ጎዳና ልጆቹ ዞሮ፣ «ልጆቹ፣ ዛሬ ካሜራ ስለሌለ ነገ ትጠላችሁ!» ብሎ አሰናበታቸው።

ወደ ቀደመው ነገሪ ልመለስ። አንድ ቀን ምዑዝ ካፌ ውስጥ ቁጭ ብሎ ሄለን ከክፍል እስክትወጣ ድረስ እየተቆነጠነጠ ይጠብቃታል። ከጥቂት ቆይታ በኋላ መጥታ አጠገቡ ቁጭ አለች። ምዑዝ ሊያወራት ሳይሆን ሊሸከማት የተዘጋጀ ይመስል ኮቱን አወለቀ! የሸሚዙን እጅጌም ሰበሰበ። የሆነ ነገር ለመናገር አፋን እያሟሟቀ ሳለ ከኋላ ድምፃቸውን አጠብቅለው በጎብረት የሚያወሩ ተስተናጋጆች ድምፁን ዋጡበት። ዞሮ ገላመጣቸው፤ በዚያች ቅጽበት ባለሥልጣን ቢሆን ኖሮ ከሄለን ጋራ አውርቶ እስኪጨርስ ካፌውን ያሳሽገው ነበር። ወዲያውኑ የወትሮ ጓደኛው አቶ ያን፣ ግዙፍ ሳምሶናይቱን አንጠልጥሎ ከገባ በኋላ አጠገባቸው ሲደርስ፣ «ጨዋታ ይዛችኋል መሰለኝ!» ብሎ አንድ ወንበር አልፎ ሊቀመጥ ሲቃጣ ሄለን፣ «ችግር የለም፤ አብረኸን ልትሆን ትችላለህ!» ብላ ወንበር ሳበችለት።

አቶ ያን አመስግኖ ሲቀመጥ ምዑዝ ፊቱን ሲያኮማትር ተመለከትሁት። ወዲያው አቶ ያን ከሳምሶናይቱ ካሜራ አውጥቶ በወለሉ ላይ ያለውን ወፍራም ዝንብ ሁለት ጊዜ ፎቶ አነሣው።

ሄለን የእንግዳ ተቀባይ ፈገገታ አሳየችው። ምዑዝ ግን ጣራ ጣራውን እያየ ሹርባውን ማክክ ጀመረ። የጠብ ሰብብ እየፈለገ እንደ ሆነ ያስታውቃል። ጀርመናዊው ካሜራውን ወደ ቦታው መልሶ በምትኩ ስኒ ካወጣ በኋላ ቡና እንዳመጣለት አዘዘኝ።

«ምንድን ነው እሱ?» አለ ምዑዝ፤

«ስኒ ነው!» አለ ጀርመኑ፤

«ስኒማ ስኒ ነው። ለምን ያዘኸው? አበሻ በነካው ስኒ መጠጣት ቀፈፈህ?»

«እንደሱ አይደለም!» አለ ጀርመኑ፤

«ካልሆነ ታዲያ እንደ ጠንቋይ ስኒ ይዞ መዞርን ምን አመጣው? . . . እኛ የነካነው ነገር የሚደብራችሁ ከሆነ እንደ ስኒው ቡናውንም ለምን ባገራችሁ አታመርቱም? አ? . . . ለነገሩ ነጮች ስትባሉ ባጠቃላይ ልባችሁ አይገኝም። እኛ በኬሚካል የተቀመመ ምግባችሁን ተቀብለን ስንበላ እንኳ አልደበረንም። በዚህ ነገር ገና ትጠየቁበታላችሁ፤ እንዲያውም ልንገርህ? አዲሱ ትውልድ ቁመቱ ያጠረው የርዳታ ስንዴ መብላት ከጀመረ ወዲህ ነው።»

«አልገባህም!» አለ ጀርመኑ ልጁን የሚያባብል አባት ይመስል ምዑዝን በየዋህ ፈገገታ ቁልቁል እያዩው! ቀጠለናም! «ብእውነቱ! ይህን ስኒ የያዝሁበት ምክንያት ሴት አያቱ . . . »

«. . . እኮ ሴት አያትህ አበሻ በነካው ስኒ እንዳትጠጣ ብለው ከለከሱህ? . . . እ?» አለኛ ምዑዝ ድምፍ ፍለጋ ወደ ሄለን ዞረ።

«ከሴት አያቱ ያገኘሁት ስጦታ ስለሆነ አልፎ አልፎ አጠግብታለሁ ማለቴ ነው፤» አለ ጀርመን።

አጭር ዝምታ...

ሄለን፤ «ልክ አይደለህም፤» በሚል ዐይን ምዑዝን ገረመመችው። ወዲያው ነገሩን ለማለባበስ የፈለገች ይመስል ከጀርመን ጋራ ሞቅ ያለ ወሬ ጀመረች። ምዑዝ እንዳከረፈ ሕፃን አገጨን ጠረጴዛው ላይ አስደግፎ ከሞባይሉ ጋራ መጫወት ጀመረ። ጥቂት ደንበኞችን አስተናግጆ ካጠገባቸው ስመለስ ሄለን እንዲህ ስትል ለማሟላት።

«... በጀርመንኛ ካሬ፣ በእንግሊዝኛ ኮሬ ተብሎ መጠራቱ ቡና ከፋ ውስጥ እንደ ተገኘ በቂ መረጃ ነው።»

«ያ! ያ! ያ!» አለ ጀርመን ራሱን እየናጠ።

«በዚህ ሉጂክ መሠረት የቡና ማፍያ የተገኘው ከጣልያን ማፍያ ነው፤» አለ ምዑዝ።

«አንተን አስተያየት የጠየቀህ የለም፤» ሄለን መለሰች።

«ይሄ ብቻ አይደለም፤» ሲል ቀጠለ ምዑዝ፤ «... ሥርወ ቃሉ እንደሚጠቁመው ከሆነ ጅብ ለመጀመርያ ጊዜ የተገኘው ጅቡቲ ውስጥ ነው።»

ሄለን እና ጀርመን የተመካከሩ ይመስል ሰዓታቸውን አኩል አይተው በአንድ ጊዜ ብድግ አሉ። አብረው ትንሽ ከተራመዱ በኋላ ጀርመን አንድ ነገር ሲናገር ሄለን ወደ ኋላ ቀርታ ከወገቧ ታጥፋ በጣም ሳቸው። ምዑዝ ለማጥናት የፈለገ ይመስል ጥቂት

ወረቀቶችን እውጥቶ ጠረጴዛ ላይ አስቀመጠ፤ ግን ወዲያው በንጹት በረጅሙ ሲተነፍስ፤ ወረቀቶቹ በእስትንፋሱ ገይል ተገፍተው ከባለሉ። ጥቂት ቆይቶ ወጥቶ ሲሄድ ከደብተሩ ጋራ ሚናውን ደርቦ ይዞት እንደ ሄደ ገባኝ።